

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ARISTOPHANES

KUŞLAR

A. Erhat — S. Eyuboğlu

ARISTOPHANES

KUŞLAR

Çeviren :

A. ERHAT — S. EYUBOĞLU

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

KUŞLAR

YÜKSELEN MATBAASI
İstanbul — 1966

ARISTOPHANES

KUŞLAR

Çevirenler :

Azra ERHAT

Sabahattin EYUBOĞLU

İSTANBUL

REMZİ KİTABEVİ

93. Ankara Caddesi, 93

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

K U Ş L A R

«KUŞLAR» Atina'da 414 yılının Büyük Dionisia bayramında oynanmış ve ikinciliği kazanmıştır. Aristophanes bu komedyayı kendi adıyla değil, Kallistratos adıyla oynatmıştır. 421 yılında oynanan «Barış»la «Kuşlar» arasında geçen altı yıllık süre içinde Aristophanes hiçbir oyun yazmamış, yazmışsa da oynatmamış olacak ki, kayıtlarda adına hiç rastlanmıyor.

«Kuşlar» bir hayal dünyasında geçer: İki Atinalı, Pisthetairos (yani arkadaşına güvenen) ile Eulpides (yani umutlu) ömürlerini mahkemelerde geçiren Atinalılardan bıkmışlardır. Kavgasız, dâvasız, rahat bir hayat sürebilecekleri bir yer aramağa çıkarlar. İki kuşun peşine takılarak bir korusuğa varırlar. Burada eskiden insanken sonradan hüthüt kuşu olan Tereus oturmaktadır. İki arkadaş Tereus'a bundan böyle kuşlarla birlikte yaşamağa karar verdiklerini bildirirler. Tereus bu kararı sevinçle karşılar ve yeni gelenleri selâmlama-

ları için bütün kuşları çağırır. Kuşlar korusu bir araya gelir, ama önce bu iki insandan kuşkulanaarak onları gagalamağa kalkışırlar. Tereus onları yatıştırır, Pisthetairos da bir nutuk çekerek, Zeus gökler kiralığını ele geçirmeden önce egemenliğin kuşların elinde olduğunu bildirir. Kuşlar şimdi de yeryüzü ile gökyüzü arasında büyük bir şehir kurma- hılar, böylece insanlarla tanrılar arasında alış- verişi önlemeli ve Olympos tanrılarının yerine geç- melidiler.

Parabasis'te kuşlar korusu dünyanın kurulu- şunu anlatır ve kanatlı olmanın faydalarını, üstün- lüklerini sayıp döker.

Yeni şehri kurmak için hazırlıklara başlanır. Şehre bir isim aranır ve «Nephelokohygia» (Yani Havakukuşya) adında karar kılınır. Tam o sırada bir sürü adam gelip şehrin kuruluşundan faydalan- mak isterler: Yeni şehir için şiiirler düzen yoksul bir şair, kehanetler savuran aç ve sefil bir tanrı söz- cüsü, bir şehircilik projesi çizmiş mimar Meton, bir kanun satıcısı vb. Hepsi yeni kurulacak olan şehirde boğaz tokluğuna çalışmak isterler. Pisthe- tairos hepsini kovar. Derken bir haberci gelip sur- ların kurulduğunu bildirir.

Ama birdenbire duyulur ki, tanrının biri bek- cileri aldatıp Havakukukuşya'dan geçmiştir. Suçlu tanrı sonunda yakalanır: bu, tanrılar tanrısı Zeus'un habercisi İris'tir. Zeus, İris'i insanların

tanrılara kurban kesmelerini buyurmak için yer-yüzüne göndermektedir. Pisthetairos İris'e seslenerek, eski tanrıların artık gözden düştüklerini, bundan böyle insanların tanrı diye kuşlara tapınacaklarını bildirir. O sırada insanların Havakuku-kuşya'ya gönderdikleri bir heyet, Pisthetairos'a bir altın taç getirir. Yakında bir sürü insanın gelip kendisinden kanat isteyeceklerini de haber verir. Az sonra, babasının mirasına bir an önce konmak için kuşların kanunlarından faydalanmak isteyen bir delikanlı gelir, onun arkasından bulutlarda yaşayan şair Kinesiās, sonunda da dâvalara daha çabuk ulaşabilmek için kanatlı olmak isteyen bir curnalcı çıkagelir. Pisthetairos hepsini birden kovar.

İnsandostu Prometheus da yeni kente gelir. Tanrılardan gizli, Pisthetairos'a gökte olup bitenleri anlatmağa gelmiştir. Havakukukuşya kurulalı beri, insanların tanrılara kestikleri kurbanların koku ve dumanları artık göklere yükselmez olmuş, bu yüzden tanrılar aç kalmışlardır. Zeus'un Pisthetairos'a gönderdiği bir heyet birazdan gelecektir. Prometheus, Pisthetairos'un tanrılarla ancak şu şartlar altında anlaşmasını salık verir: Tanrılar egemenliği kuşlara bırakmalı ve Kırallık'ı Pisthetairos'a karı olarak vermelidiler.

Poseidon, Herakles ve Triballos adlı yabancı bir tanrıdan meydana gelen heyet gelir. Pistheta-

iros Herakles'in oburluğundan ve Triballo'sun aptallığından faydalananarak, istediğini elde eder: Taç giyip Kırallık'la evlenir.

Aristophanes'in «KUŞLAR»ı bir fantazy, bir utopyadır. Atina demokrasisi bir yandan demagoglar, bir yandan da savaşlar yüzünden çökmeye yüz tutunca, Atina'da birçok utopik eser yazılmaya başlanır. Eski Atina'nın erdemlerini canlandıran, kusurlarını taşımayan ideal devlet tipleri tasarlanıp canlandırılır. Bu utopyaların en dikkati çeken Platon'un «Devlet»idir. Ama Aristophanes de komedya türünün çerçeveleri içinde kalarak, kendine göre bir devlet utopyası kurmuştur.

«Kuşlar»da yergi Aristophanes'in öbür komedyaalarına oranla daha azdır, zamanının olaylarına hemen de hiç değinmez. Bu nokta üstünde duranlar ve bundan çeşitli yorumlar çıkaranlar oldu. Daha ilkçağda, «Kuşlar»ın oynandığı yıllarda Syrakosios adlı bir devlet adamının kişilerle doğrudan doğruya alay etmeyi yasak ettiğini ileri sürüldü. Ama bu görüş doğru olmasa gerek. Aristophanes bu komedyasında, her zaman yaptığı gibi, yurttaşlarına adlarıyla saldırır, örneğin Gorgias ve Sokrates gibi iki çok tanınmış filozofla alay eder. «Kuşlar»da kişiye saldırı, önceki komedyalarda oldu-

ğu kadar serttir, böyle olduğuna göre de bu komedyayla ötekiler arasındaki ayrılığı başka yönlerde aramalı. «Kuşlar»da Aristophanes'in tutum ve davranışı değişmiştir: taşkın hayal gücünü bir zamanlar yalnız gerçeğin açığa vurulması, daha doğrusu gerçeğin değiştirilmesi uğruna kullanan şair artık savaştan bıkmış, yapıcılıktan yorulmuş gibidir. Kendi hayalinde yaşattığı bir ülküyü öyle alacalı renklerle canlandırır ki, yurttaşları buna imrensin ve onu gerçekleştirmek isteğini duysunlar. «Kuşlar»ın oynandığı yıllarda Atina için ölüm kalım savaşı başlamıştı. 415 yılında filosu Sicilya'da savaşmağa gitmişti. Son bir çabayla şehir devleti, varını yoğunu bu savaşa kapatmış, yine göz kamaştırıcı büyük bir donanma meydana getirmiş ve seçkin yurttaşlarının hepsini bu sefere göndermişti. Tarihçi Thukydides bize bu donanmanın Pire limanından denize açılmasını anlatır: Bütün Atina halkı Pire'de toplanmış, yıllardır beklediği zaferi kazanmaya giden oğullarını uğurlamaktadır. Ordunun başında Atina komutanlarının en ünlüsü Alkibiades vardır. Halk coşkunluk içindedir: Atina bu kez Sparta'yı uzak ülkelerde vurarak, hem Peloponez savaşına son verecek, hem de yıllardan beri uğrunda savaştığı egemenliği elde edecektir. Ne var ki, Sicilya seferi uğurlu başlamadı: Donanmanın hareketinden birkaç gün önce Atina'da büyük bir dinsel skandal oldu. Bir sabah Atinalılar

kalkınca, şehirde yollar boyunca dizili olan Hermes heykellerinin hep kırılmış olduklarını gördüler. Dine karşı işlenmiş büyük bir suçtu bu! Bu işi sarhoş birkaç soylunun yaptığı söylentisi dolaştı. Aralarında Alkibiades'in bulunduğu da sanılıyordu. Araştırma ve soruşturmalar sonuç vermedi, ama dedikodular aldı yürüdü, bu olay devlet dinine ve tanrılara karşı yönelmiş bir ayaklanma olarak yorumlandı, ve suçluları arandı. Sicilya seferi başladığı sırada sınırlar gergindi. Atinalılar bir dönüm noktası yaşadıklarını seziyorlardı. Filozoflar ve özellikle o zamanları çok tutunan Sofistler devlet dinine boyuna saldırıyorlardı. Gelenekçi tutumun, birkaç yıl sonra Sokrates'i idama götürecek tepkisi artık başlamıştı. Atina, nedenini daha iyice bilmediği bir korku ve kuşku içindeydi. Şehir - devlet rastgele yurttaşlarını Hermes suikastına katılmış olmakla suçlandırırdı. Gammazlık, curnalcılık almış yürümüşü. Alkibiades yargıçlar önünde savunmasını yapabilmek için komutanı olduğu Sicilya seferinden geri çağırıldı. Değerlerin hepsi altüst olmuş, Atina pusulayı şaşırmıştı.

Bu durumda, değil Aristophanes, hiçbir komedyacı yazarı saldırılarını Atina'ya yöneltemezdi. Aristophanes bundan böyle Atina devletiyle ve Atina'nın genel politikasıyla alay etmez, tek tek kişilere saldırır. «Barış»la «Kuşlar» arasında Aristophanes'in başka birer piyes yazıp yazmadığını bilmi-

yoruz. Ne var ki, bu iki eser arasında Aristophanes'in sanatı çok olgunlaşmıştır. Ayrıca tutumu da değişmiştir: İnsanlardan daha akıllı oldukları için kuşların yanına sığınan Pisthetairos ile Euelpides gibi, Aristophanes de başka bir dünyaya kaçmak ister. Atina'nın düzenini düzeltmek için ona doğrudan doğruya saldırmaktan vaz geçer ve özlediği dünyayı canlı bir tablo halinde çizip yurttaşlarına örnek olarak verir. «Lysistrata»da barışı elde etmek için son çabası da boşa çıkınca, hayal ve fantezi dünyasına sığınır.

Aristophanes'in bu dünyası öyle zengin, öyle şiirlidir ki, içinde gezmeğe doyum olmaz. «Kuşlar» şairin bugün en çok sevilen bir komedyasıdır. Dil, ölçü ve uyum bakımından belki de en üstünü, en başarılısıdır. Bizim için okunması, anlaşılması daha kolaydır, çünkü bu komedya politik olaylar ve kişilerle o kadar uğraşmaz. Ama bu civil civil oyunda şairin nice bezgin, üzgün ve kırılmış olduğu sezilir, bir zamanlar iyimser ve yapıcıyken, artık yorulup kendini karamsarlığa bıraktığı apaçık görülür. «Kuşlar» bize usta, olgun ve çok büyük bir şairi tanıtıyorsa da, ilk komedyalarının genç, atılgan, coşkun, gözüpek ve taşı gediğine koymasını bilen Aristophanes'i aratmaktadır.

K U Ş L A R

K İ Ş İ L E R

UMUTLUGİL, bir Atinalı
GÜVENDOST, bir Atinalı
HÜTHÜT
HÜTHÜT'ün UŞAĞI
KUŞLAR KOROSU
RAHİP
OZAN
KEHANET SÖZCÜSÜ
METON
MÜFETTİŞ
KANUNCU
HABERCİLER
İRİS
DELİKANLI
KİNESİAS
CURNALCI
PROMETHEUS
POSEİDON
BARBAR TANRI
HERAKLES

UMUTLUGİL (Alakarga'ya)

Dosdoğru mu gidelim dersin karşı ağaçtan yana?

GÜVENDOST (Kuzgun'a)

Hay geberesi kuş! (Umutlugil'e)

Gak gak, geriye diye tutturmuş.

UMUTLUGİL

Nedir bu çektiğimiz, kardeş, dağda bayırda?

Boşu boşuna gebereceğiz bu yollarda.

GÜVENDOST

Vay başıma gelen! Demek bir kuzgunun peşinde

Yüz fersahtan fazla yol yapmışım.

UMUTLUGİL

Vay benim de başıma! Bir alakarga peşinde

Taban tepmişim ölesiye.

GÜVENDOST

Neresi burası yahu? Nerdeyiz?

UMUTLUGİL

Memleket ne yanda kaldı, bulabilir misin?

GÜVENDOST

Nerde... eşkiyalar bile bulamaz.

UMUTLUGİL

Buldum belâmı...

GÜVENDOST

Belâyı bırak da yolunu bul, ahbap.

UMUTLUGİL

İyi oyun oynadı bize Philokrates,

Pazarda kuş satan deli.

Yemin billâh ne demişti bize:

Bu kuşlar Tereus'a götürecekti bizi sözde,

Hüthüt kuşu olmuş Tereus'a.

Bir lira aldı bu pis kuzgun için,

Üç lira da alakarga için.

Isırmaktan başka bildikleri yok.

(Alakarga'ya) Ne açıp durursun öyle gaganı?

Kayalıklardan aşağı mı sürükliyeceksin bizi?

Yol yok diyorum sana buralarda.

GÜVENDOST

Yok ya, keçi yolu bile yok.

UMUTLUGİL

Ya senin kuzgun, o ne diyor yol üstüne?

GÜVENDOST

Başka türlü bir gak ediyor şimdi.

UMUTLUGİL

Ne diyor bakalım, nerdeymiş yol?

GÜVENDOST

Ne diyecek, parmaklarımı yiyip duruyor yalnız.

UMUTLUGİL

Ne iştir bu! Cehenneme gitmeye razı olduk,
Onun bile yolunu bulamıyoruz bir türlü.
Bizimkisi bir delilik, seyirciler, bir delilik!
Herkes Atinalı olmaya can atar, Sakas gibi,
Bizse almış başımızı gidiyoruz,
Biz ki soyumuz sopumuz Atinalıyız,
Yurttaşlık hakkımıza toz konduran yok,
Konumuz komşumuzla yaşayabiliriz,
Gurbete gidiyoruz kendi ayağımızla.
Yurdumuzu sevmiyoruz da ondan mı? Hayır.
Kim sevmez bu güzelim, bu mutlu şehri?
Dilediğin kadar para harcıyabilirsin.

Bol bol vergiler, cezalar ödersin.
 Cırcır böcekleri bir iki ay öter dalda,
 Atinalılar sa ömür boyu öttürürler adamı
 Duruşmalarda, kovuşturmalarda.
 İşte ondan ötürü düştük biz bu yollara,
 Elimizde sepetimiz, çömleğimiz, mersin dallarımız,
 Yeni bir yurt kurmaya gidiyoruz gurbet ellerde.
 Gürültüsüz, dırıltısız bir yer bulup,
 Rahat bir ömür süreceğiz orda.
 İlk işimiz Tereus'u bulmak, hüthüt kuşunu,
 Ona soracağız bakalım, görmüş mü uçuğu yerlerde
 Bizim aradığımız gibi bir yurt.

GÜVENDOST

Hey baksan a...

UMUTLUGİL

Ne oluyor yine?

UMUTLUGİL

Benim kuzgun yukarda bir yerlere gakiyor.

UMUTLUGİL

Hele hele! Benimkinin de gagası havada,
 Bir şeyler göstermek istiyor sanki.
 Bir gürültü edelim de çıksınlar ortaya.
 Burda bir yerde kuşlar olsa gerek.

GÜVENDOST

Hadi öyleyse, dizinle vur şu kayaya.

UMUTLUGİL

Asıl sen kafanla vur bakalım,
Daha çok ses çıkarır.

GÜVENDOST

Peki, peki, bir taş at öyleyse.

UMUTLUGİL

Peki öyle yapalım. Hey ulan hey, nerdesin?

GÜVENDOST

Dur be, kendine gel. Kuşa ulan denir mi hiç?
Hüthüt diye bağır.

UMUTLUGİL

Hüthüüüt... Bir taş daha mı atayım? Hey hüthüüüt.

**Birden kayalıkta bir kapı açılır, kuş
kılığında bir oyuncu çıkar**

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Kim bu adamlar? Kim çağırıyor efendimi?

GÜVENDOST

Aman tanrılar korusun! Gaga değil, mağara mü-
barek.

Bu sırada kuzgunla alakarga iki yolcu-
nun elinden kaçırırlar

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Vay vay, kuşcuymuş bunlar!

UMUTLUGİL

Korkma, korkma, dur anlaşılm.

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Öleceksiniz ikiniz de.

UMUTLUGİL

Biz insan değiliz ki.

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Nesiniz öyleyse?

UMUTLUGİL

Ben mi? Ben bokluca bülbülüym, bir Afrika kuşu.

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

UMUTLUGİL

Atmıyorum. İnanmazsan, gel donuma bak.

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Ya öbürü, o ne kuşu? (Güvendost'a)
Gel şöyle bakalım.

GÜVENDOST

Ben sallankuyruk, bir Karadeniz kuşu.

• UMUTLUGİL

Peki ama sen ne kuşusun, tanrılar aşkına?

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Ben bir esir kuşum.

UMUTLUGİL

Ne oldu, bir horoza mı yenildin?

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Hayır efendim, hüthüt kuş olunca,
Benim de kuş olmamı diledi tanrıdan,
Uşaksız kalmasın diye.

UMUTLUGİL

Uşak kuşun nesine gerek?

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

O istiyor işte, ne de olsa insandı bir zaman.
 Birden canı hamsi ister,
 Al bir kap, koş hamsi aramaya,
 Derken ille de lâpa isterim der,
 Ama çanak çömlek ne gezer burda,
 O zaman da git çanak çömlek aramaya.

UMUTLUGİL

Bu seninki kuş değil, koşucu.
 Haydi, ahbap, sen yine koş da,
 Şu efendini çağır dışarı...

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Hiç olur mu! O kestiriyor şimdi,
 Bir sürü mersincik, tatarcık yedi yattı.

UMUTLUGİL

Sen yine de git kaldır.

HÜTHÜTÜN UŞAĞI

Kızacak biliyorum,
 Ama hatırlınız için gidip deneyim. (Çıkar)

GÜVENDOST

Hay geberesi kuş, ödümü kopardı.

UMUTLUGİL

Ama sorma, benim alakarga da kaçtı... korkusun-
 dan.

GÜVENDOST

O değil, sen korktun da kaçırdın, sersem.

UMUTLUGİL

Ya sen?

Sen korkudan yere yatıp kaçırmadın mı kuzgunu?

GÜVENDOST

Yoo, ben kaçırmadım kuzgunu.

UMUTLUGİL

Hani nerde öyleyse?

GÜVENDOST

Kendiliğinden uçtu gitti.

UMUTLUGİL

Sen kaçırmadın ha? Yiğit adamsın doğrusu.

HÜTHÜT (İçerden)

Aç şu ormanı da çıkaralım içinden.

Tüylei dökülmüş olarak çıkar.

UMUTLUGİL

Aman Herakles, bu ne biçim yaratık böyle?

Bu ne biçim kustuvi? Tepesinde de bir sorguç.

HÜTHÜT

Kimmiş beni arıyanlar?

UMUTLUGİL

Tanrılar seni epey hırpalamışa benzer.

HÜTHÜT

Tüylerime gülüyorsun galiba.
İnsan kuşa döndü mü böyle olur.

UMUTLUGİL

Sana gülmüyoruz canım.

HÜTHÜT

Ya neye gülüyorsunuz?

UMUTLUGİL

Gagan bir tuhaf da...

HÜTHÜT

Ne yaparsın, Sophokles soktu beni bu hale
Tereus tragedyasında.

UMUTLUGİL

Sen Tereus'sun demek, Kuş değil misin sen?

HÜTHÜT

Kuşum.

UMUTLUGİL

Tüylerin nerde öyleyse?

HÜTHÜT

Tüylerimi döküldü.

UMUTLUGİL

Neden? Bir hastalıktan mı?

HÜTHÜT

Hayır, biz kuşlar kışın tüy dökeriz,
Yazın yenisi çıkar.
Sizler kimsiniz bakalım?

UMUTLUGİL

Biz mi? İki insan.

HÜTHÜT

Hangi memlekettensiniz?

UMUTLUGİL

Güzel gemilerin geldiği memleketten.

HÜTHÜT

Yargıç margıç olmyasınız?

UMUTLUGİL

Hayır, tam tersi, yargıç düşmanıyız.

HÜTHÜT

Ya, demek öyleleri var sizde,
Kökü kurumamış demek.

UMUTLUGİL

Eh, arasıra bulunuyor tek tük.

HÜTHÜT

Peki, sizi buraya hangi rüzgâr attı?

UMUTLUGİL

Sana bir şey danışmaya geldik.

HÜTHÜT

Ne danışmaya?

UMUTLUGİL

Sen insandın önce bizler gibi,
 Senin de alacakların vardı bizler gibi,
 Sen de borç ödemekten hoşlanmazdın bizler gibi,

Sonra post değıştirdin, kuş oldun,
 Ovalar, denizler üstünde dolandın,
 İnsan ne düşünür, kuş ne düşünür bilirsin.
 Onun için baş vurmaya geldik sana:
 Yaşanacak bir yer söyle bize,
 Yumuşacık halı gibi bir yurt,
 Serilip yatalım üstüne.

HÜTHÜT

Atina'dan daha büyük bir yer mi arıyorsunuz?

UMUTLUGİL

Daha büyük olmasın, daha rahat olsun.

HÜTHÜT

Soylu kişilerin oturduğu bir yer mi yani?

UMUTLUGİL

Yok canım, ne münasebet!
 Soylunun her türlüünden tiksindirir,
 Adından bile.

HÜTHÜT

Ne biçim bir memleket istiyorsunuz?

UMUTLUGİL

Nasıl anlatayım sana: bir memleket istiyorum ki,

En büyük kaygılar şu cinsten olsun orda:
 Gün doğarken bir dost kapına gelsin,
 Tanrı aşkına desin, erkenden yıkan da gel bize,
 Çoluğun çocuğunla birlikte.
 Düşünüm var da ziyafet çekiyorum.
 Sakın gelmezlik etmiyesin, darılırim,
 En iyi günümde gelmezsen, kara günümde de gelme.

HÜTHÜT

Anıma da belâlı yer arıyorsun!
 (Güvendost'a) Sen ne diyorsun?

GÜVENDOST

Ben de öyle bir yer istiyorum.

HÜTHÜT

Ama söyle, nasıl bir yer?

GÜVENDOST

Öyle bir yer ki, güzel bir delikanlının babası
 Gelsin, şöyle azarlasın beni:
 Senden beklemezdim bunu, serseri desin,
 Oğlumu hamamdan çıkarken görmüşün,
 Ne kucaklamışın, ne yanağını okşamışın, ne öp-
 müşün.

Yuf sana, benise baba dostu bilirdim seni.

HÜTHÜT

Vah zavalılcık! Senin aradığın da az dert değil.
Peki, aradığınız gibi mutlu bir şehir var,
Kızıl deniz kıyılarında.

UMUTLUGİL

Aman deniz kıyısında olmasın,
Günün birinde bakarsın bir gemi gelir Atina'dan,
Sabah sabah çat kapı, mahkemeye çağırırlar adamı.
Karada, içerek bir yer yok mu bildiğin?

HÜTHÜT

Elis bölgesinde Cüzzam'a gitsenize.

UMUTLUGİL

Ha? böyle bir memleket bilmiyorum,
Ama cüzzam hastalığını hiç sevmem,
Neden dersen, şair Melanthios da cüzzamlıdır.

HÜTHÜT

Peki öyleyse, Şaşılar köyüne gidin, güzel yerdir.

UMUTLUGİL

Aman aman, bir çuval altın verseler gitmem.
Neden dersen, Opontios da şaşıdır.
Peki, siz kuşların hayatı nasıl şey?
Hoş bir hayat mı? Anlatsana bir az.

HÜTHÜT

Eh, pek fena değildir,
En iyi tarafı para mara yoktur bizde.

UMUTLUGİL

Az şey değil, bizim canımıza okuyan da para.

HÜTHÜT

Sabah akşam bahçelerde dolaşırız,
Mersincik, haşhaş, susam, nane mane yeriz.

UMUTLUGİL

Desene, balayı yaşıyorsunuz ömür boyu.

GÜVENDOST

Ah, ah, neler tasarlıyorum sizin için,
Neler yapmazdı kuşlar, beni dinleseler!

HÜTHÜT

Peki, ne yapardık dinlesek?

GÜVENDOST

Ne mi yapardınız? Önce böyle ağınızı açıp
Uçuşmazdınız öteye beriye.
Hiç yakışmıyor size bu. Sor bak Atinalılara
Orda burda gezen serseri kişilere ne derler?
Uçarı derler, kuş beyinli derler,
Konduğu dalda durmaz derler.

HÜTHÜT

Oyle derler sahi, peki ama ne yapmalı?

GÜVENDOST

Bir kent kurun kendinize.

HÜTHÜT

Nasıl kent kurarız, biz kuşuz.

GÜVENDOST

Tanrılar aşkına, bu söylediğin de söz mü senin!
Bak şu aşağılara...

HÜTHÜT

Baktım.

GÜVENDOST

Bak şu yukarılara...

HÜTHÜT

Baktım.

GÜVENDOST

Bir de dört bir yanına bak...

HÜTHÜT

Hay Zeus, nedir senin zorun?

Boynum kopacak nerdeyse

GÜVENDOST

Ne gördün?

HÜTHÜT

Bulutlar, gökler gördüm.

GÜVENDOST

Bütün bu boşluk kuşların dolayı değil mi?

HÜTHÜT

Dolayı mı? O da ne demek?

GÜVENDOST

Yer yurt demek. Havanın da dolayı vardır,
Çünkü o da döner, dört bir yana dolanır.
Bu dolayı kuşattınız mı sağlam duvarlarla,
Hava o zaman kent olur,
Siz de içine oturdunuz mu, kuşkent.
İnsanlar böcek kalır yanınızda,
Tanrılarıysa öldürebilirsiniz açlıktan ...

HÜTHÜT

Nasıl?

GÜVENDOST

Hava nerde? Gökle yer arasında.
Biz Apollon tapınağına nasıl gideriz?

Boiotia'lılar yol verir de öyle.
 İnsanlar tanrılara kurban pişirdiler mi,
 Duman nereden geçecek? Sizin kentten, bulutlardan
 Geçit vermezsiniz dumanlara
 Tanrılar bir bağ ödemedikçe.

HÜTHÜT

Hüüüüt... hüüüüt... Yaşa!
 Toprak tanrıya, ökselere, ağlara, kapanlara yemin
 ederim.

Bundan daha ince bir buluş duymadım.
 Öteki kuşlar olur derse,
 Ben hazırım seninle bu şehri kurmaya.

GÜVENDOST

Peki, kim anlatacak onlara bu işi?

HÜTHÜT

Kendim.
 Eskiden yabaniydi bu kuşlar,
 Ben adam gibi konuşmasını öğrettim onlara,
 Kaç zamandır bir arada yaşıyoruz.

GÜVENDOST

Hepsini nasıl bir araya toplamalı?

HÜTHÜT

Orası kolay,

Şimdi koruya giderim,
Benim bülbülü uyandırırım,
Birlikte çağırırız onları.
Sesimizi duyar duymaz koşar gelir hepsi.

GÜVENDOST

Aman hiç durma öyleyse, canım kuş!
Ne olur git koruya da,
Uyandırırver bülbülü.

HÜTHÜT (Fundalıkta)

Uyan garip bülbülüm uyan,
Çöz tanrısal dilini,
Dök yüreğindeki acıları,
Anlat o kutsal ağıtlarınla
Oğlumuz İtys'ün başına gelenleri.
Kızıl boynundan su gibi aksın
Oğlumuzun adını inliyen sesin,
Sık fundalıklardan göklere yükselsin.
Apollon, altın saçlı tanrı
Duyup bu acı yankıları,
Alsın fildişi çalgısını,
Karşılık versin sana,
Tanrı koroları kursun yukarda,
Ve ölümsüz dudaklarından çıkan ezgiler
Karışsın sesine mutlu yüceliklerde.

Bülbülü andıran bir flüt sesi duyulur
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

UMUTLUGİL

Hey Zeus, şu minnacık kuşun sesine bak!
Bal peteğine döndürdü koca koruyu.

GÜVENDOST

Şşşt...

UMUTLUGİL

Ne var?

GÜVENDOST

Sussana...

UMUTLUGİL

Niçin?

GÜVENDOST

Hüthüt ötmeye başlıyor yeniden.

HÜTHÜT

Hüpüp... hüpüp... hüpüp... hüpüp...

Huuu... huuu... huuu...

Gelin, kanatlı kardeşler, gelin!

Gelin yeni ekilmiş tarlaları gagalıyanlar!

Arpa buğday taneleri ile geçinen

Cins cins, cıvıl cıvıl kuşlar,

Bir çığlık atıp tüy gibi havalanan sürüler,

Evleklerde kaynaşıp duran,

İncecikten ötüşen kuşlar!

Tiü tiü tiü tiü tiü...

Gelin, sizler de gelin

Bahçelerde, yeşil dallarda

hoplayıp zıplayan kuşlar!

Siz de gelin dağ kuşları,

Yabani zeytin, koca yemişi yiyenler,

Koşun gelin sesime!

Tiü tiü tiü tiü...

Siz de gelin bataklık kuşları,

Sivrisinek avcıları,

Islak çimenlerde,

Güzelim Marathon çayırında yaşıyan kuşlar!

Sen de gel keklik, kınalı keklik!

Siz de gelin engin deniz kuşları!

Gelin, duyulmadık sözler duymaya gelin.

Biz kuşlar, bütün çevik boyunlular

Toplanıyoruz burada.

Yaşlı başlı, cin fikirli bir insan çıkageldi,

Yepyeni bir tasarı getirdi bize.

Gelin hepiniz oy vermeye.

Gelin, gelin, gelin.

Torotorotorotorotiks

Çıkabau çıkabau çıkabau

Torotorotorolililiks

GÜVENDOST

Kuş muş görüyor musun ortada?

UMUTLUGİL

Ağzımı açmış havaya bakıyorum,
Ama tek bir kuş gördüğüm yok.

GÜVENDOST

Desene hüthüt kuşu boşuna girdi koruya.
Kuluçkaya mı yattı yoksa?

BİR KUŞ

Torotinks, torotinks.

GÜVENDOST

Ha bak, bu gelen bir kuş işte.

UMUTLUGİL

Amma da kuş ha! Ne kuşu bu?
Tavuz kuşu mu yoksa?

GÜVENDOST

Hüthüte soralım (Hüthüt çıkagelir)
Bu ne kuşu, söylesene.

HÜTHÜT

Bu kuş bir başka kuş,
Yaman bir bataklık kuşu.

UMUTLUGİL

Vay babam vay! Tüyleri kızıl kızıl.

HÜTHÜT

Kızıl olacak elbet, adı kızılkanat.

UMUTLUGİL

He he baksana.

GÜVENDOST

Ne var?

UMUTLUGİL

Bir kuş daha..

GÜVENDOST

Bu da garip bir kuş olmalı yaban ellerden gelen.
Ama da çalımlı çıkıyor tepeye!
Şair midir nedir?

HÜTHÜT

Buna Arap kuşu derler.

UMUTLUGİL

Arap kuşu mu? Olur şey değil!
Arap olur da devesiz nasıl gelir?

GÜVENDOST

Bir sorguçlu kuş daha. Bu da nesi?

(Hüthüt'e) Demek senden başka sorguçlu kuş da
var?

HÜTHÜT

O sorgucunu şair Philokles'ten almış sayılır,
Ama hüthütoğlu değil, türedioğludur.

UMUTLUGİL

Türedi kuş ha? Onun için tüyleri yolunmuş demek.

GÜVENDOST

Parası olanı yolarlar tabii,
Bir yandan dalkavuklar, bir yandan yosmalar.

UMUTLUGİL

Al sana alaca bulaca bir kuş daha,
Bu da ne kuşu acaba?

HÜTHÜT

Buna doymaz kuş derler.

UMUTLUGİL

Kleonymos'un akrabasıdır öyleyse.

GÜVENDOST

Ama öyle olsa ibiği düşük olurdu.

UMUTLUGİL

Şu kuşlara bak, hepsinin başı püsküllü,
Döğüşe mi geliyor bu püsküllü belâlar?

HÜTHÜT

Bunlar Karyalılar gibidir, püskül sallamadan edemezler.

GÜVENDOST

Hayda! Korkunç bir sürü geliyor.

UMUTLUGİL

Vay canına, kara bulut gibi!
Eyvah, sardılar iki yanımızı.

GÜVENDOST

Al sana bir keklik.

UMUTLUGİL

Bu da bir...

GÜVENDOST

Bu da bir bağırtlak.

UMUTLUGİL

Bu da bir koca martı. Martının arkasındaki ne?

HÜTHÜT

O mu? O bir berber kusu.

UMUTLUGİL

Kuş da berber olur mu?

GÜVENDOST

Neden olmasın, bizim Sporgilos kargası berber değil mi?

UMUTLUGİL

Bak bak bir baykuş.

GÜVENDOST

Yok canım, baykuşun ne işi var burda,
Atınaya mı çevirecek burasını?

HÜTHÜT

Alın siz bir sürü kuş daha:
Saksağan, kumru, tarla kuşu, yarasa,
Puhu, güvercin, atmaca, şahin,
Kuku, ispinoz, yeşil ördek, saka,
Karabatak, sığırcık, sülün, mavi karga.

GÜVENDOST

Kuş doldu ortalık.

UMUTLUGİL

Kara tavuklara bak.

GÜVENDOST

Cıvıl cıvıl hepsi. Amma da ötüştüyorlar,
Üstümüze doğru koşup.

UMUTLUGİL

Sakın saldırmalarını bize.

GÜVENDOST

Gagalarını açmış bize bakıyorlar.

UMUTLUGİL

Bana da öyle geliyor.

KOROBASI

Kikikim... kikikikimmiş bizi çağıran?
Sen nerden geldin buraya?

HÜTHÜT

Ben çoktandır buradayım,
Kuşlarlayım her zaman.

KOROBASI

Ne ne ne nedir bize söyleyeceğin?

HÜTHÜT

Güzel bir şey, hoş bir şey, yeni bir şey,
Kuşhalkına yararlı bir şey.
İki akıllı adam geldi aramıza.

KORABAŞI

Kimmiş, kimmiş, neymiş, neymiş, nolmuş, nolmuş?

HÜTHÜT

İki insan geldi diyorum size,
İki yaşlı başlı insanoğlu,
Bir büyük yapının temellerini atmaya.

KORABAŞI

Yediği halta bak şunun!
Bu senin işlediğin suç,
Bugünekdek eşi görülmemiş, korkunç bir suç!
Neler söylüyorsun sen?

HÜTHÜT

Korkulacak bir şey yok söylediklerimde.

KORABAŞI

Sen ne yaptığını biliyor musun?

HÜTHÜT

Bizleri seven, bizlerle birleşmek isteyen
İki insanı aldım aramıza.

KORABAŞI

Demek yaptın yapacağını.

HÜTHÜT

Yaptığıma pişman değilim.

KORABAŞI

Nasıl sokarsın aramıza, nasıl, nasıl?

HÜTHÜT

Ben nasıl girdiysem öyle.

KORO

Eyvahlar olsun!

Satıldık, yıkıldık!

Bizimle tarlaları çayırları paylaşan,

Aramızda yaşıyan biri

Çığnedi bütün yasaları,

Bozdu bütün yeminleri,

Tuzağa düşürdü bizi,

Oldum olası düşmanımız

Bir soya sattı bizi.

KORABAŞI

Onunla hesabımızı sonra görürüz,

Şimdilik bu iki ihtiyarı temizliyelim.

GÜVENDOST

Hapı yuttuk.

UMUTLUGİL

Hep senin yüzünden. Ne diye getirdin beni buraya?

GÜVENDOST

Yanımda olasın diye.

UMUTLUGİL

Hayır, beni ağlatıp seyr etmek için.

GÜVENDOST

Ağlıyamazsın ki, gözlerini oyacaklar.

KORO

Haydi, ileri, açın kanatları,
Saldıralım, kuşatalım,
Dört bir yandan düşmanı!
Görsün bu iki insanoğlu gününü.
Didik didik yem olsunlar bize.
Ne kuytu ormanlara kaçabilirler,
Ne köpüklü denizlere,
Ne de bulutlara göklere.

KOROBASI

Haydi, param parça edelim şunları,
Sağ kanadın komutanı ilerlesin.

UMUTLUGİL

Ne yapsam, nerelere kaçsam?

GÜVENDOST

Dur olduğun yerde.

UMUTLUGİL

Didik didik mi etsinler beni?

GÜVENDOST

Nasıl kurtulabilirsin ellerinden?

UMUTLUGİL

Ben ne bileyim nasıl?

GÜVENDOST

Bence dövüşmekten başka çare yok.

Alalım ellerimize şu çömllekleri.

UMUTLUGİL

Çömllekler ne işe yarar?

GÜVENDOST

Hiç değilse Atınanın kuşu baykuş çömlleğe ya-
naşmaz.

UMUTLUGİL

Ya şu koca pençeli kuşlardan nasıl sakınmalı?

GÜVENDOST

Bir şiş al, geldiler mi sokarsın.

UMUTLUGİL

Gözlerimi nasıl koruyacağım?

GÜVENDOST

Şu çanağı al, ya da şu tabağı.

UMUTLUGİL

Yamansın doğrusu, bunu iyi düşündün.
Böyle savunmayı Nikias da beceremezdi.

KORABAŞI

Ö ö ö ö ö ölmek var, dönmek yok.
Basalım gagayı,
Didikliyelim, guguklıyalım,
Keselim, biçelim,
Önce şu çömleği paralıyalım.

HÜTHÜT

Zalim kuşlar, nedir bu yaptığınız?
Size kötülük etmemiş bu iki insanı,
Üstelik de karımın yurttaşlarını
Param parça mı edeceksiniz?

KORABAŞI

Kurtlara acınır da insanoğullarına acınmaz.
Kim etmiş onların bize ettiğini?

HÜTHÜT

Bunlar doğuştan düşman olsalar da bize,
Bugün dostça geliyorlar aramıza.
Güzel bir öğüt vermek bütün kaygıları.

KORABAŞI

Nasıl olur da atalarımızın düşmanları
Bize iyi bir öğüt verebilir?

HÜTHÜT

En akıllı kişiler nice bilgilerini düşmanlarına borç-
ludurlar.

Düşmanı bilmek güvenlik sağlar.

Bir dost bize nasıl korunacağımızı öğretmez,

Oysa bir düşman bilgi edinmiye zorlar bizi.

Yüksek duvarlar örmesini, büyük gemiler yapma-
sını

dostlarından değil, düşmanlarından öğrenir şehir-
ler.

Onlardır öğreten herkese nasıl koruyacağını
evini, malını mülkünü, çocuklarını.

KOROBASI

Benim aklım yatıyor doğrusu
 Bir düşmandan çok şey öğrenileceğine.
 Gelin konuşturup dinliyelim şunları.

GÜVENDOST (Umutlugil'e)

Öfkeleri yatışıyor. Bir adım geriliyelim.

HÜTHÜT

Ha söyle, sözüme 'geldiniz.
 Benim sizden istediğim de buydu.

KOROBASI

Senden neyi esirgedik şimdiyedek?

GÜVENDOST

Yan bakmıyorlar artık bize,
 Bırakalım çanağı çömleği yere,
 Şiş elde dolaşalım
 Bizim ordugâhın çevresinde,
 Büyük çömlekten uzaklaşmıyalım,
 Çünkü kaçmak yok artık.

UMUTLUGİL

Güzel, ama ya öldürürlerse bizi,
 Nereye gömülürüz?

GÜVENDOST

Şehitliğe tabii,
Cenaze masrafları da devletten,
Öldük deriz kahramanca,
Kuşkentte düşmanla savaşıırken.

KORABAŞI

Herkes yerine,
Silâhlar yere,
Öfkeler baş aşağı,
Yiğitlik çantaya!
Soralım bu adamlar
Nerden niçin gelmişler.
Ey Hüthüt, dinle beni.

HÜTHÜT

Nedir sormak istediğiniz?

KORABAŞI

Kim bu yabancılar, nerden gelmişler?

HÜTHÜT

İki Yunanlı, akıl ülkesinden.

KORABAŞI

Hangi rüzgâr atmış onları
Kuşların memleketine?
Nedir aradıkları?

HÜTHÜT

Bizi sevmiş özlemişler,
Bizi görmek,
Bizimle yaşamak,
Bizimle bir olmak istemişler.

KORABAŞI

Olur şey değil, ne diyorlar peki?

HÜTHÜT

Neler, neler, duyulmadık şeyler!

KORABAŞI

Burda kalmak, bizimle yaşamak
Ne kazandırır onlara?
Nedir umdukları,
Dostlarına yararlı,
Düşmanlarına zararlı olmak mı?

HÜTHÜT

Zengin edecekler bizi,
Alabildiğine zengin.
Ne görüyorsak bu dünyada,
Sağda solda orda burda
Bizimmiş hepsi,

KORABAŞI

Deli mi bu adamlar?

HÜTHÜT

İnanılmıyacak kadar akıllı.

KORABAŞI

Akıl var mı bu sözlerde?

HÜTHÜT

Akıldan ötesi bile var.

Tilki gibi kurnaz bunlar.

Sanat, marifet, zekâ,

Hepsi bunlarda.

KORABAŞI

Konuşsun, söyle de konuşsun.

Öyle coşturdu ki beni söylediklerin,

Uçasım geliyor havalara.

HÜTHÜT (İki hizmetçiye)

Ey kuş, gel buraya, sen de gel,

Alın götürün şu silâhları,

Asın ocağın başına,

Barışımız mutlu olsun!

Güvendost'a

Sen de anlat bakalım şimdi

Niçin buraya topladın bizi?

GÜVENDOST

Aman Apollon göstermesin, ağzımı açmam.
 Yahut ta söz versinler bana,
 Bıçakçının karısı gibi,
 Beni ısırmyacaklarına,
 Yolmyacaklarına,
 Orama burama dokunmyacaklarına.

UMUTLUGİL

Nerene demek istiyorsun? Şurana mı?

GÜVENDOST

Hayır, hayır, orama değil, gözlerime.

KORABAŞI

Söz veriyorum.

GÜVENDOST

Yemin et öyleyse.

KORABAŞI

Yemin ederim, ama bir şartla:
 Bütün hakemler, seyirciler
 Bizden yana olacak bu oyunda.

GÜVENDOST

Olurlar, olurlar.

KOROBASI

Yeminimi bozarsam bile,
Birinciliği isterim yine,
Bir oy fazlasıyla da olsa.

HÜTHÜT

Dinleyin millet!
Askerler çekilsin gitsin evlerine,
Biz sonucu yazarız tahtaya.

KORO

İnsanoğluna güvenilmez,
Kalleslik etmeden durmaz,
Yine de söyle dinliyelim.
Senin bildiğin bir şey söylersin de bana,
Gücüm kuvvetim artar.
Neyse düşündüğünü söyle hepimize,
Bir kazanç varsa bu işte,
Hepimiz birden kazanacağız.
Söyle ne maksatla geldin buralara, çekinme,
Sözleşmeyi bozmayız, güven bize.

GÜVENDOST

Dolmuş taşıyorum, can atıyorum konuşmaya.
Sözümün hamuru kıvamına geldi,
Getirin çelengi, koyun başıma, su dökün ellerime.

UMUTLUGİL

Ne oluyoruz? Şölen mi var?

GÜVENDOST

Hayır, söyleyecek söz arıyorum, oturaklı, dokunaklı bir söz.
Yürekleri, kafaları sarsacak bir söz.

Kuşlara

Ah, nasıl yanıyorum siz kuşlara!
Sizler ki neydiniz bir zamanlar! Birer kıraldınız.

KORABAŞI

Kıral mı dedin? Nerenin kıralı?

GÜVENDOST

Gördüğünüz her yerin, her şeyin,
Benim, onun, bunun, Zeus'un bile kıralı.
Sizin soyunuz Titan'lardan bile eskidir.
Kronos'tan da, Dünya'dan da.

KORABAŞI

Dünya'dan da mı?

GÜVENDOST

Evet, Apollon'a yemin ederim, Dünya'dan da eski.

KOROBASI

Böylesini duymadım şimdiye kadar.

GÜVENDOST

Sizin merakınız, kültürünüz yok da ondan.
Ezopu okusanız bilirdiniz ki,
Tarla kuşu kuşların en eskisidir,
Ve dünyadan önce yaratılmıştır.
Babası hastalıktan ölmüş,
Ne dünya, ne de toprak olmadığı için,
Beş gün mezarsız kalmış babası.
Bakmış hiçbir yere gömemiyor, ne yapsın,
Yarmış kendi kafasını, gömmüş içine.

UMUTLUGİL

Desene tarla kuşunun babası Tarlabasında yatıyor.

GÜVENDOST

Madem kuşlar dünyadan da, tanrılardan da eskidir,
Kırallık herkesten önce onlara düşer.

UMUTLUGİL

Evet, evet ya, onun için gagaları bilemeye bakın:
Zeus tahtını gönül rızasıyla vermez elbet kuşlara.

GÜVENDOST

Binbir tanıt vardır kuşların insanlara tanrılardan
 önce kiralık ettiğine,
 Örneğin horoz Darius'lardan, Megabazos'lardan ön-
 ce kiralık etmiştir Perslere,
 Bundan ötürü de Pers kuşu derler horoza.

UMUTLUGİL

Desene Büyük Kırıl. gibi dolaşır,
 Başında tacıyla tek başına, çalımlı çalımlı.

GÜVENDOST

O kadar güçlü, o kadar belâlı imiş .ki eskiden,
 Bugün bile bir öttü mü sabaha karşı,
 Bütün işçiler kalkar ayağa, çilingirler,
 Çömlekçiler, kürekçiler, kunduracılar, hamamcılar,
 Değirmenciler, marangozlar, çalgıcılar, kalkancılar.
 Hepsi, hepsi, koşarlar iş başına alaca karanlıkta.

UMUTLUGİL

Sen onu bana sor:

Frikyâ yününden güzelim bir hırkamdan oldum
 Onun yüzünden. Bir isim günü şölene çağırılmışım,
 Yemekten önce içkiyi bir az fazla kaçırmış uyu-
 muşum.

Daha yemek bile yenmeden horoz başlamaz mı öt-
meye,
Ben de sabah oldu diye fırladım dışarı, Halimus
yolunu tuttum.
Surlardan dışarı yeni çıkmıştım ki, bir serseri yü-
rüdü üstüme,
Bir sopa indirdi sırtıma, düştüm yere, başladım
imdat diye bağırma, ¹
O zaman serseri hırkamı kaptığı gibi sıvıştı gitti.

GÜVENDOST

Bir zamanlar da çaylak kiralık etmiş Yunanlılara.

KOROBASI

Yunanlılara ha?

GÜVENDOST

Yunanlılar onun için halâ bugün bile
Çaylağı görür görmez yere yatarlar,
Kıral olduğu zamanlardaki gibi.

UMUTLUGİL

Evet ya sorma, ben de birgün çaylak görüp yere
yattım.

Ağzımı açmış, havaya bakıyordum,
Biricik meteliğimi de ağzıma koymuştum,
Az kalsın boğulacaktım yutarken,
Eve meteliksiz döndüm bu yüzden.

GÜVENDOST

Mısırdı ve bütün Fenikyede guguk kuşu kıralmış,
Guguk, guguk diye bağırmaya başladı mı,
Bütün Fenikyeliler ekinleri biçmeye koşarlarmış.

UMUTLUGİL

Desene onun için sünnet olanlara
Guguk, koş tarlaya guguk! diye bağırırlar.

GÜVENDOST

Kuşlar öyle önemliymiş ki eskiden,
Agamemnon, Menelaos, hangi kiral olursa olsun,
Bir kuş taşırmış âsasının üstünde,
Ve aldığı her armağana ortak olurmuş bu kuş.

UMUTLUGİL

Ya, bunu bilmiyordum doğrusu,
Tragedyalarda Priamos'u kuşla görüp şaşardım.
Rüşvet yiyen büyüklerin kuşları yaşarmış desene.

GÜVENDOST

Çok daha garibi var bu işin: tanrılar tanrısı Zeus
Başında kartalsız edemez, kızı Athena da
Puhu kuşuyla dolaşır, Apollon sa bir atmaca taşır
elinde.

UMUTLUGİL

Doğru bütün bunlar, ama ne diye tanrılar taşır bu
kuşları?

GÜVENDOST

Şunun için: Kurban kesilince tanrılara barsaklar
sunulur ya,
Oysa bu barsakları Zeus'tan bile önce kuşlar yer.
Bir zamanlar tanrılara yemin edilmezmiş,
Yalnız kuşlara yemin edermiş insanlar.

UMUTLUGİL

Desene Lampon onun için kaza yemin eder bir da-
lavere yapacağı zaman.

GÜVENDOST

İşte kuşlar eskiden böyle yüce, böyle kutsalmış.
Oysa bugün sayan var mı sizi?
Soytarılar, köleler gibisiniz,
Boyuna taş atarlar size,
Delilere taş atar gibi.
Tapınaklarda bile rahat yok size,
Her yerde ne tuzaklar kurarlar size,
Ne ökseler, ne ağlar, ne kapanlar, ne sapanlar!
Yakaladılar mı, sürüyle satarlar sizi,
Alanlar etinizi budunuzu yoklar hayasızca.

Bu yetmiyormuş gibi,
Keser kızartırlar sizi,
Sirkeler, yağlar, peynirler, kekliklerle,
Türlü salçalar dökerler üstünüze kaynar kaynar,
Birer mumyaya döndürürler sizi.

KORO

Ah insanoğlu, ne acıklı şeyler anlatıyorsun bize!
Nasıl olmuş da zavallı babalarımız
Bunca şanı şerefi kaçırmışlar ellerinden?
Herşeyden yoksun bırakmışlar bizi.
Ama kader seni yolluyor bize,
Bizi ve çocuklarımızı koruyasın diye.
Öğret bize nasıl kazanırız eski kiralığımızı,
Onsuz yaşamak haram olsun bize.

GÜVENDOST

Önce bütün kuşlar bir şehirde oturmalı,
Çepeçevre kuşatmalı havayı, gökleri,
Babildeki gibi sağlam ve yüksek
Duvarlar örmeli tuğladan.

UMUTLUGİL

Ne yaman kale olur amma, devler gelemes hakkin-
dan.

GÜVENDOST

Surlar böylece kuruldu mu, bir elçi yollarız Zeus'a,
Aldığı kiralığı versin diye geriye.

Hemen boyun eğip vermezse,

Açarız kutsal savaşı:

Tanrılara yasak ederiz kuşlar ülkesinden geçip

Aşağıda Semele'ler Avrupa'lar, Alkmene'lerle se-
vişmeyi.

Yine de geçmeye kalkarlarsa,

Kilit vururuz erkekliklerine.

İnsanlara gelince, onlara da bir haberci yollar,

Bundan böyle önce kuşlara kurban keseceksiniz
deriz,

Sonra tanrılara.

Her tanrıya karşılık bir kuş seçmeli.

Biri Aphrorite'ye kurban mı kesecek?

Önce bibil kuşuna darı saçacak.

Poseidon'a bir koyun mu keseceksin,

Önce ördeğe yulaf vereceksin.

Herakles'e bir boğa mı kesilecek,

Önce akbabayı ballı çörekle doyuracan.

Tanrıların kiralına bir koç mu kurban edilecek,

Önce çalı kuşuna bir baba sinek sunulur.

UMUTLUGİL

Baba sinek mi, işte bu kurban pek hoşuma gitti,
Zeus da istediği kadar yıldırımlarına binsin.

HÜTHÜT

Ama biz kanatlılara, havada uçanlara
İnsanlar nasıl tanrı der, düpedüz kuş diyecek yerde

GÜVENDOST

Lâfa bak! A kardeş, Hermes tanrı değil mi?
Onun da birçok tanrılar gibi kanatları yok mu, uç-
muyor mu?
Zafer tanrıçasının da iki yaldızlı kanadı yok mu?
Aşkın da kanatları var ve Homeros İris'ten bahs
ederken,
Utangaç bir kumruya benzetir onu.

HÜTHÜT

Ama ya Zeus kızarsa, ya kanatlı yıldırımlar yağdı-
rırsa üstümüze?

KOROBASI

Ya kafasız insanoğulları bizleri hiçe sayarsa,
Olympos'ta oturanlardan başka tanrı tanımazlarsa?

GÜVENDOST

O zaman biz de onların tarlalarına bir sürü serçe
yollarız,
Bu serçeler bir tek tohum bırakmazlar tarlalarında.
O zaman Demeter gelsin de buğday dağıtsın aç in-
sanlara.

UMUTLUGİL

Dünyada dağıtmaz, dağıtır mı hiç,
 Bir yolunu bulup boş lafla doyurmiya kalkar in-
 sanları.

GÜVENDOST

Derken bir sürü karga salarız üstlerine,
 Bu kargalar çifte koşulu sığırların da,
 Çayırılarda otlayan koyunların da
 Üstlerine saldırırlar, gözlerini oyarlar.
 Ondan sonra hekim geçinen Apollon
 Gelsin de iyi etsin gözlerini,
 Bunun için para almıyor mu bizden?

UMUTLUGİL

Aman dur, benim öküzlerimi bir satayım da, son-
 ra yap bu işi.

GÜVENDOST

Ya bir de insanlar sizi tanrı sayarlar,
 Her iyiliğin kaynağı bilirlerse,
 Size toprağın, göğün, denizin sahibi derlerse,
 Neler sunmazlar size...

KOROBASI

Neler sunarlar, söyle bakalım.

GÜVENDOST

Önce çekirgeler çiçekli bağlara saldırmazlar,
 Bir alay yarasa ve baykuş önler bu yağmayı,
 Sonra sinekler kurtlar rahat bırakırlar incir ağaç-
 larını,
 Bir sürü turna kuşu gelir temizler herşeyi.

KOROBASI

Peki ama bu insanları nasıl zengin edeceğiz?
 Bunların derdi günü zengin olmak.

GÜVENDOST

Bunlar zaten kuşlara fal bakmaya gelmiyorlar mı,
 Kuşlar da onlara gizli madenleri nerde bulacakla-
 rını,
 Onlarla nerelerde nasıl kazançlı işler yapacakları-
 rını söylerler,
 Böylece bir tek bezirgân da denizlerde boğulmaz
 artık.

KOROBASI

Nasıl boğulmaz?

GÜVENDOST

Yol falına baktıracak her adama bir kuş ne yapa-
 cağını söyler:

«Bugün yola çıkma, hava bozacak!» — «Bugün yola çık, işler yolunda gidecek!»

UMUTLUGİL

Ya öyle mi, öyleyse ben bari bir gemi alayım da
kaptan olayım.
Ne diye duruyorum buralarda?

GÜVENDOST

Eskilerin gömüp bıraktıkları altınları da kuşlar
yoluyla bulacaklar ancak,
Çünkü kuşlar onların nerde olduklarını bilirler.
Demezler mi: Paranın nerde olduğunu kimseye
sorma, kuşa sor.

UMUTLUGİL

Ha, o zaman ben gemiyi sattım gitti,
Kazma kürek alıp gömü aramıya giderim, daha iyi.

KOROBASI

Peki ya insanların sağlığı, kuşlar bunu nasıl verecektir insanlara?
Sağlık tanrılardan gelme bir nimet olduğuna göre.

GÜVENDOST

İşlerin yolunda gitmesi insan için sağlığın ta kendisi değil mi?

UMUTLUGİL

İşleri kötü giden bir adamın rahatı yerinde denemez doğrusu.

KORABAŞI

Uzun ömür tanrılara vergi olduğuna göre,
İnsanlar nasıl elde edebilecek bunu?
İster misin insanlar çocukken ölsün bundan sonra.

GÜVENDOST

Ölmek mi, yoo, aksine kuşlar insanların hayatına
300 yıl daha eklerler.

KORABAŞI

Nerden bulacaklar bu 300 yılı?

GÜVENDOST

Nerden olacak, kendilerinden:
Alakarganın insandan beş kat fazla yaşadığını bil-
miyor musun?

UMUTLUGİL

Desene kuşların kiralığında yaşamak
Zeus'un buyruğunda yaşamaktan daha kârlı.

GÜVENDOST

Hem de nasıl!
Tanrılarımıza altın kapılı

Mermer tapınaklar yapmak zorunda kalmıyacağız,
Çünkü onlar çalılıklarda, meşeliklerde yaşıyacaklar,
En kodamanlarının tapınağı olsa olsa zeytin ağacı
olacak.

Kurban kesmek için de Delphoi'ya gitmek gereke-
cek, ne de Amon tapınağına,
Koca yemişi ya da zeytin ağaçları arasında
Bir avuç arpa ya da buğday dolu ellerimizi
Havaya kaldırıp yalvardık mı,
Yeni tanrılarımız dileklerimizi şıp diye yerine geti-
rirler.

KOROBASI

Meğer sen ne sevinli bir adammışın,
Oysa ben seni belâlı bir moruk sanmıştım demin.
Bundan böyle hiçbir sözünden çıkmam.

KORO

Akıllıca sözlerin coşturdu beni.
And içerim, tanrıların elinden
Bir an önce tacımı, tahtımı kurtaracağıma,
Elverir ki sen sözünde durasın,
Tanrılara karşı benimle birlik olasın.

KOROBASI

Akıl senden, üst tarafı bizden.

HÜTHÜT

Kaybedecek vaktimiz yok,
 Yerimizde saymıyalım,
 Hemen işe girişmemiz gerek,
 Önce gelin bizim eve gidelim.
 Kusura bakmayın, benimki bir kuş evi,
 Samandan, çerden çöpten bir yuva.
 Ama adınızı sorabilir miyim daha önce?

GÜVENDOST

Elbette, benim adım Güvendost,
 Bu da Umutlugil, Atina'nın Kuşuçmaz mahallesin-
 den.

HÜTHÜT

İkiniz de hoş geldiniz!

GÜVENDOST

Hoş bulduk.

HÜTHÜT

Buyrun, girin.

GÜVENDOST

Sen gir, biz arkandan geliriz.

HÜTHÜT

Buyrun uçun benimle.

GÜVENDOST

Eyvah, gördün mü başıma geleni,
Arkadaş, dönsene geriye,
Senin gibi uçamıyoruz ki biz.
Nasıl yaşıyacağız bir arada?

HÜTHÜT

Yaşarız pek âlâ.

GÜVENDOST

O kadar kolay değil, Aisopos'un masalını hatırla,
Kartalla tilki anlaşır, ama başlarına da gelmedik
kalmaz.

HÜTHÜT

Sen hiç korkma, bir kök var bizde,
Yedin mi, kanatlanırsın.

GÜVENDOST

Peki öyleyse girelim.

Hizmetçilere

Ksanthias, Manodoros, getirin şu çantalarınızı.

KOROBASI

Hey Hüthüt bre, baksana.

HÜTHÜT

Ne var, hayrola?

KOROBASI

Sen bu iki misafiri evine götür, ağırla,
Ama eşin bülbülü bize bırak,
Gelsin o güzelim sesini bizimkine katsın da,
Hoş vakit geçirelim burada.

GÜVENDOST

Ha bak bunu esirgileyemezsin bizden,
Çıkart o büyüğü kuşu yuvasından,
Gelsin de güzel yüzünü görelim.

HÜTHÜT

İstiyor musunuz; peki, baş üstüne.
Çık gel dostum, çık gel,
Gel de görün misafirlerimize.

Bülbür flüt çalan bir genç kız kılığında çıkar

GÜVENDOST

Aman bu ne güzel kuş,
Ne tatlı, ne sevimli bir yaratık bu!
Ben bu kuşla sevişmeye varım.

UMUTLUGİL

Gelinler gibi giymiş, takmış takıştırmış.
Bir güzel öpmek isterdim doğrusu.

GÜVENDOST

Ne öpmesi, kafasına baksana şişten beter.

UMUTLUGİL

Ne olur, gagasını kaldırır öperim.

HÜTHÜT

Haydi gidelim.

GÜVENDOST

Haydi hayırlısı.

Çıkarlar. Koro dans ederek orkestra-
nın ortasına doğru ilerler ve giriş tür-
küstünü okuduktan sonra Korobaşı Pa-
rabasis denilen uzun mısralı parçaya
başlar.

KORO

Ey bülbül, güzel kuş,
Esmer sevgilim, can yoldaşım,
Sesini sesime katanım benim,
Hoş geldin, sevindirdin beni,
Tatlı dilerin bir şenlik bana.
Karıştır kavalıma bahar cıvıltılarını,
Başla söylemeye şu mısraları:

KOROBASI

Ey sizler, cılız insanoğulları, uçarı yapraklara, al-
 daticı düşlere benziyenler!...
 Siz ki bir avuç çamur, dağılıp giden bir dumansınız,
 Kanadınız yok uçmaya, zavallı ölümlü varlıklar!
 Biz kuşları dinleyin, ölümsüz kuşları, hep genç ka-
 lan, göklerde dolaşanları,
 Mezar çamur nedir bilmeyenleri, düşünceleri ay-
 dınlıkta yüzenleri.
 Bizden öğrenin yaradılışın sırlarını, havaları yıl-
 dızları bizden öğrenin,
 Anlatalım size nedir Khaos, nedir Khaos'tan çıkan
 Karanlık,
 Nasıl yaratıldı soy soy kuşlar, kuşların ardından
 tanrılar, ırmaklar,
 Bizden öğrenince bütün bunları, kaldırın atın Pro-
 dikos'u ve felsefesini.
 Herşeyin başında Khaos vardı, Karanlık vardı,
 Kara Erebos ve Tartaros dolduruyordu Evreni.
 Hava yoktu, Toprak yoktu, Gök yoktu.
 Derken kara kanatlı Gece bir yumurta yumurtladı
 bembeyaz,
 Erebos'un geniş göğsüne koydu yumurtasını,
 İşte bu yumurtadan Sevgi doğdu.
 Sevgi altın kanatlarıyla deldi karanlığı,
 Dünyaları dolaşan rüzgârlardan hafifti bu sevgi,
 Erebos'un göğsünde kanatlı Khaos'la birleşip,

Kuşların soyunu getirdi dünyaya.

Sevgi herşeyi birbirine katmazdan önce, ne Olympos vardı, ne de ölümsüz tanrılar;
Bu katışmalardan Gök doğdu, Deniz doğdu, Kara doğdu ve bütün Tanrılar doğdu.

Demek ki ölümsüzlerden önce geliyor kuşlar.

Biz kuşlar Sevgi'den doğmuşuz besbelli,

Onun için hep sevişenlerden yanayız.

Nice güzel delikanlıları büyülemiş, sevgi doldurmuşuz sevgisiz yüreklerine

Bir bıldırcın, bir tavuk, bir kaz, bir horozla.

İnsanoğlu neler, neler borçludur bize!

Bizden öğrenir baharı, yazı, güzü, kışı.

Çiftçi turnaların güneye gitmesini bekler.

Tarlasına tohum ekmezden önce.

Turnalar gitti mi dümenici dümeni bırakıp uyur,

Eşkiya bir gocuk hazırlar kendine, elâlemi soyarken kendi üşümesin diye.

Güzel günlerin müjdesini çaylak verir,

Bu müjdeyle kırpılır koyunların yünü,

Yaz urbaları kırlangıca göre biçilir.

Amon, Delphoi, Dodone, Apollon kâhinleri bizendir

Düğünü, seferi, alış veriş, herşeyi

Bize danışarak yapar insanoğulları,

Gelecek üstüne her bilgi kuştan sorulur,

Kuştur her şeyin alâmeti insanoğullarına,

Kuş olur hapsirliğiniz, öksürüğünüz,
 Eşeginiz kuş, köleniz kuş, her şeyiniz kuş olur.
 Kâhin Apollon biz değiliz de kimdir sizin için?
 Bizleri birer tanrı sayarsınız,
 Rüzgârlarınız, mevsimleriniz,
 Kışınız, yazınız bizden sorulur.
 Üstelik biz Zeus gibi
 Göklerde oturacak da değiliz.
 Alçak gönülle aranızda yaşıyacağız sizin,
 Kuş sütü, kuru üzümle besliyeceğiz
 Çoluğunuzu çocuğunuzu,
 Ömrünüz bolluk içinde geçecek,
 Güle söyleye, bol bol yiye içe yaşıyacaksınız.
 Öylesine mutlu olacaksınız ki bizimle,
 Bıkıp usanacaksınız mutlulukları.

KORO

Canım peri, ormanların perisi,
 Tio tio tio tio si
 Renk renk sesler çıkaran peri,
 Dağlarda, bayırlarda,
 Pırıl pırıl çayırarda,
 Tio tio tio tio si
 Yemyeşil kayın ağaçlarının tepesinde,
 Tio tio tio tio si
 Pan'ın seslerine kattım sesimi
 Tio tio tio tio si.

Ana Tanrıçanın korolarıyla
Hora teptim yaylalarda
To to to to to si
Arı olup ozanlar gibi
Peteklerde oğuldadım
Bala çevirdim türkülerimi
Tio tio tio tio sl.

KOROBASI (Seyircilere)

Mutlu yaşamak isteyen varsa içinizde,
Gelsin yaşasın bizimle.
Ayıp günah yoktur bizde,
Ne yaparsanız yapın, hoş görür kuşlar.
Sizde bir suçtur babasını dövmek,
Bizdeyse gider döversin babanı
Ve dersin ki ona:
Sıkıysa kaldır ibiğini.
Damgalı köleler bizim aramızda
Çil kuşu sayılır olsa olsa.
Frikyalı yabancılar garip kuşlardır aramızda.
Karyalı bir köle de' olsan,
Soylu bir kanarya yaparız seni.
Savaşta kaçsan bile,
Keklik der, hoş götürürüz seni,
Keklikoğlu keklik deriz,
Kekliğin şanındandır pır edip tüymek.

KORO

Meriç kıyılarında
 Tio tio tio tinks
 Beyaz beyaz kuğular
 Çırparak kanatlarını
 Tio tio tio tinks
 Bağırışırılar Apollon'a.
 Yükselir keskin çığlıkları
 Göklere doğru,
 O zaman siner, sus pus olur
 Alaca bulaca vahşi hayvanlar,
 Bir garip sessizlik iner sulara
 To to to to to to to to tinks
 Yankılarla dolar Olympos,
 Tanrılar ürperir tatlı tatlı
 Ve Mousa'lar karşılık verir bu seslere
 Tio tio tio tinks.

KOROBASI

Ne güzel şey kanatlı olmak!
 Düşünün seyirciler sizin de kanatlarınız olsa,
 Bir tragedya da sıkıldınız mı,
 Pır uçarsınız evinize,
 Yer içer tekrar dönersiniz.
 Göbeklinin biri sıkıştı mı,
 Altına kaçırmadan uçar gider,
 Bir güzel rahatlayıp döner.

Birinin karısında gözünüz mu var,
 Baktınız kocası oturmuş senatörlerin arasında,
 Pır gidersiniz evine,
 Sevişir koklaşır dönersiniz.
 Kapılara kanat yapan Diitrephes bile
 Bakın nasıl zengin oldu yükseldi,
 Birşey değilken adam oldu,
 Atlara bindi horozlar gibi
 Dolaşıyor ortalıkta.

Güvendost'la Umutlugil kanatlı olarak
 sahneye dönerler

GÜVENDOST

İşte oldu.

UMUTLUGİL

Aman bu ne bak!
 Bu kadar gülünç şey görülmemiş.

GÜVENDOST

Ne gülüyorsun be?

UMUTLUGİL

Kanatlarına gülüyorum.
 Neye benziyorsun biliyor musun bu kanatlarla?

GÜVENDOST

Beni bilmem ama sen boyalı bir kaza benziyorsun.

UMUTLUGİL

Sen de tüyleri yolunmuş bir kara tavuğa.

GÜVENDOST

Doğrusu benzedik benzeyeceğimize.

Aiskhylos'un dediği gibi:

Bu kanatlar bizim ataların kanatları.

KOROBASI

Peki ne yapacağız şimdi?

GÜVENDOST

Önce şehrimize bir ad bulmalı,

Anlı şanlı, cafcacılı bir ad,

Sonra kurban kesmeli tanrılara.

UMUTLUGİL

Evet, öyle yapmalı.

HÜTHÜT

Nasıl bir ad bulalım?

GÜVENDOST

İster misiniz Lakedaymonyalılardan alalım
Şehrimizin adını, Isparta diyelim?

UMUTLUGİL

Aman, ne diyorsun Isparta kayış demek aslında,
Kamış hadi neyse, ama kayış istemem.

GÜVENDOST

Peki ne diyelim öyleyse?

UMUTLUGİL

Havalardan, kuşlardan alalım adını.

GÜVENDOST

Havvakukukuşya diyelim mi?

KOROBASI

Aman ne güzel isim!
Bundan cıfcaflısı can sağlığı.

UMUTLUGİL

Tamam, tamam, bulutlar arasında saklı bir kuşkent
Atina zenginleri hazinelerini bu kentte mi saklar
yoksa?

GÜVENDOST

Yok yok, bizimkisi Trakya'daki Phlegra ovasına
benzer,
Hani şu tanrıların devleri lâfla yendikleri ova.

KORABAŞI

Ey bizim ulu, bizim parlak kentimiz!
Tanrın kim olacak senin,
Kimin adına kurbanlar keseceğiz sende?

UMUTLUGİL

Bu şerefi Athena'ya versek nasıl olur?

GÜVENDOST

Olur mu, hiç düzenli bir şehirde
Bir kadın kılıç kalkan kuşanır da,
Kleisthenes yün örür mi erkekliğini unutup?

KORABAŞI

Peki, kalenin burcunda kim oturacak?

GÜVENDOST

Bir kuş oturacak tabii.

KORABAŞI

Bizim aramızdan bir kuş mu?

GÜVENDOST

İrandan gelme bir kuş.

Ares'in en yaman oğulları İrandan gelir.

UMUTLUGİL

Sevsinler Ares'in kuş evlâdını!

GÜVENDOST

Taş üstünde oturmak ona yaraşır.

Hadi artık, uç bakalım havalara,

Git taş getir, harç getir,

Soyun, başla çalışmaya.

Çık merdivenden, düş tepe aşağı,

Sağa sola nöbetçiler dik,

Ateşler yak dört bir yanda hiç sönmiyen,

Bir çan al eline, koş oraya buraya,

Sonra yat bir yere dinlen,

Aşağıdan yukarı, yukardan aşağı elçiler yolla,

Uç git sonra gel yanıma.

UMUTLUGİL

Sen de otur burda, keyfine bak.

Gider

GÜVENDOST

Hadi git, dostum, dediğimi yap,

Sensiz olmaz bu işler,

Ben bir rahip çağırayım da kurban işlerine baka-
yım.

Hey evlât, getir bana şu sepetle leğeni!

KORO

Anlaştık, beraberiz artık,
Ne istersen, yapacağız,
Birlikte dua edeceğiz tanrılara,
Birlikte kurban keseceğiz sunaklarda!
Haydi, haydi anlatsın dünyayı
Apollon'a yükselen seslerimiz,
Khairis bile kötü kavalıyla katılsın bize!

GÜVENDOST (Karga kılığında kavalcıya)

Kes artık, kes şu kavalı!
Bu da nesi, üstüme yıllık sağlık!
Çok acayip şeyler gördüm bu dünyada,
Ama böylesini görmedim doğrusu:
Başına tasma geçirmiş bir karga!
İçeriye giren rahip'e
Rahip, görevini yap, kurban kes yeni tanrılara!

RAHİP

Keseceğim, ama kutsal sepet nerde?
Önce kuşların ocak tanrısına dua edelim,

Sonra kuşların atası atmacaya,
 Sonra bütün kuşlara,
 Tanrı ve tanrıça bütün Olympos'lulara!

GÜVENDOST

Ey yüce şahin, Sunion tanrısı,
 Selâm sana, denizlerin kralı!

RAHİP

Selâm sana Delphoi ve Delos'un kuğusu,
 Ve sana ey bildircin, Leto'nun kuşu,
 Ve sana, Artemis'in saka kuşu!

GÜVENDOST

Demek Artemis saka oluyor bundan böyle!

RAHİP

Selâm sana keklik, Frikyalı tanrı!
 Selâm sana deve kuşu, tanrılar, insanlar anası!

GÜVENDOST

Ey kutsal deve kuşu, ey Kybele,
 Göbekli kişilerin anası!

RAHİP

Ey tanrılar, koruyun Havvakukukuşyayı... ve Khi-
 os yurttaşlarını...

GÜVENDOST

Bu Khios'lular da her yere sokarlar burunlarını.

RAHİP

Selâm size de kahraman kuşlar, ve kahraman civ-
civler,
Sülün, tavuz, balıkçıl, leylek, selâm size, arı kuşu,
Darı kuşu, sarı kuş, kara kuş, selâm sizlere...

GÜVENDOST

Yetti be mübarek, yetti artık!
Kartalları, akbabaları da çağırırsan yandık,
Kime yeter senin keseceğin kurban?
O kadarcık et atmacaya bile yetmez.
Çık git burdan çelenklerinle.
Ben kendim yaparım bu kurban işini.

Rahip çıkar

KORO

(Güvendost kurban kesmek için ellerini yıkarken)
Biz de yeniden başlıyalım duaya,
Ama yeterince yiyecek yok madem,
Bir tek tanrıya baş vuralım.
Çünkü bu zavallı kurbanın
Boynuzdan ve kıldan başka şeyi yok.

GÜVENDOST

Keselim kurbanımızı kanatlı tanrılara...

Bu arada güle oynıya bir ozan çıkagelir.

OZAN

Ötün, kuşlar, ötün, Havakukukuşyaya şiirler düzün!

GÜVENDOST

Bu da nesi? Sen nerden çıktın, kimsin?

OZAN

Ben baldan tatlı türküler söylerim,
Musa'ların kulu kölesiyim Homeros gibi.

GÜVENDOST

Kölenin bu kadar uzun saçlısı görülmemiş.

OZAN

Bir az saygılı olun, lûtfen!
Homeros böyle anlatır şairleri.

GÜVENDOST

Tevekkeli değil, bir deri bir kemik kalmışın.
Peki ama, Bay Ozan, ne işin var burda senin?
Başına belâ mı aramıya geldin?

OZAN

Havakukukuşyaya şiirler düzdüm,
Ağır, hafif, uzun, kısa şiirler,
Simonides'in bol bol yaptığı cinsten.

GÜVENDOST

Bizim için şiirler mi yazdın, ne zaman?

OZAN

Çoktan, ben bu şehri çocukluğumdan beri övmü-
şümdür.

GÜVENDOST

Daha kurbanını yeni kestik be,
Adını şimdi koduk bu yeni doğmuş çocuğun.

OZAN

Musa'ların sesi kanatlıdır,
Yarar geçer havaları şimşekler gibi.
Sen ey kutsal baba,
Etna'nın yüce kurucusu,
Beni hor görme,
Kadrimi bil,
Cömert elini uzat bana.

GÜVENDOST

Bu tanrının belâsı ozan rahat vermiyecek bize,

Sadakasını verip def etmezsek.

Hey, kurban kasabı,

Senin hem hırkan var, hem gocuğun,

Ver şuna gocuğunu da kurtulalım.

Ozan'a

Hadi al şunu, soğuktan donmuşa benziyorsun.

OZAN

Şiirimin perisi bu armağanı kabul ediyor,

Ama sen de kulak ver

Pindaros'un şu yüce mısralarına.

GÜVENDOST

Bu adamdan kurtuluş yok.

OZAN

Göcebe İskitler arasında

Dolaşır serseri serseri

Sırtında giyeceği olmıyan.

GÜVENDOST

Anlaşıldı, bir de hırka istiyor.

Kasap'a

Hadi, hırkanı da ver,

Ozanlara yardım etmek sevaptır.

Ozan'a

Al şunu da çek arabanı.

OZAN

Gidiyorum, giderken de şiirler düzeceğim,
 Kentinizi öven şiirler.
 Ey altın tahtlarda oturan Musa,
 kutla bu soğuktan titriyen kenti.
 Gittim o kente ki şimşekler bol,
 Buzlar içinde engin ovaları...
 Ları ları tarlaları...

GÜVENDOST

Evet, yalan değil, soğuk olmasına soğuk,
 Ama bizde ne hırka bıraktın ne çocuk.
 Olur şey değil, dünyada aklıma gelmezdi,
 Bu herif nerden haber aldı bizim kenti?

Hizmetçi'ye

Al şu ibriği de uğurlu suları dökelim dört bir yana.
 Herkes dilini tutsun artık.

BİR KEHANET OKUYUCUSU

Elinde bir papyrus'la

Sakın tekeyi hemen kesmeye kalkma!

GÜVENDOST

Sen kimsin, nesen?

KEHANET OKUYUCUSU

Ben mi? Ben kâhin sözlerini okurum.

GÜVENDOST

Canımıza okuyacaksın desene.

KEHANET OKUYUCUSU

Mutsuz insan, hor görme tanrı işlerini.

Unutma ki kâhin Bakis Havakukukuşyadan söz
ediyor düpedüz.

GÜVENDOST

Şehir kurulmazdan önce söylemek yok muydu bu-
nu?

KEHANET OKUYUCUSU

Tanrılardan izin gelmemişti.

GÜVENDOST

Aman oku okuyacağını da dinliyelim.

KEHANET OKUYUCUSU

Akbabalarla kurtlar yurt kurunca
Sikyon'la Korinthos arasında...

GÜVENDOST

Korinthos'tan bana ne!

KEHANET OKUYUCUSU

Bakis havayı anlatıyor bununla.

Kehanet okumaya devam eder

Pandora'ya bir koç kes önce,

Sonra bir temiz urbayla yeni pabuçlar ver

Sözümü insanlara ilk ulaştırana.

GÜVENDOST

Pabuç sözü de var mı gerçekten?

KEHANET OKUYUCUSU

Papyrus'u uzatır

Al kitabı kendin oku:

«Dediklerimi yerine getirirsen, tanrısal delikanlı,

Göklerdeki kartal olursun, getirmezsün,

Ne kartal olursun, ne kumru, ne saksakan.»

GÜVENDOST

Yok canım bu da var mı?

KEHANET OKUYUCUSU

Al kitabı kendin oku.

GÜVENDOST

Bu kâhinin dedikleri uymuyor
Apollon'un bana yazdırdıklarına.

O der ki:

«Bir sahte kâhin çıkar da,
Töreninizi bozar, barsak kapmaya yeltenirse,
Basın tekmeyi kışına.»

KEHANET OKUYUCUSU

Bırak şimdi bu şakaları.

GÜVENDOST

Bir papyrus uzatır

Al kitabı kendin oku:

«Bir kartal da olsa basın tekmeyi,
obur Lampon, hırsız Diopithes de olsa.»

KEHANET OKUYUCUSU

Bu da mı var kitapta?

GÜVENDOST

Al kitabı kendin oku!

Hadi git, cehennem ol burdan!

KEHANET OKUYUCUSU

Vay benim başıma gelen!

GÜVENDOST

Hadi yallah, git başkalarına anlat bu masalları.

**Okuyucu tabana kuvvet kaçır, ünlü
müneccim Meton toprak ölçme âletle-
riyle girer.**

METON

Geldim işte yurdunuza, sizlere...

GÜVENDOST

Al bir tane daha!

Sen ne diye geldin, ne işin var burda?
Nedir o ayağındaki koca takunyalar?

METON

Ben havayı arşınlamaya geldim,
Göğünüzü fersahlara bölmeye.

GÜVENDOST

Peki ama, tanrı kulu, kimsin, nesin sen?

METON

Ben dillere destan Meton'um yahu!
Koca Yunanistanda tanımıyan yoktur beni.

GÜVENDOST

Ya o taşıdığın âletler ne?

METON

Hava cetvelleri.

Önce şunu bil ki gök dediğin koca bir kümbettir,
Tepesine şu eğri cetveli koyup,
Pergeli de üstüne dayadın mı...
Anlıyor musun?

GÜVENDOST

Yoo, hiçbir şey anlamadım.

METON

O zaman bir düz cetvel alırım,
Yuvarlağı bir dörtgen içine yerleştiririm,
Ortasını bulur, meydana oraya kurarım.
Bu meydandan dümdüz sokaklar çıkar,
Yuvarlak bir yıldızdan çıkan ışınlar gibi.
Bu adam ikinci bir Thales! Sen bana baksana,
Meton.

METON

Ne var, söyle.

GÜVENDOST

Sayın bilgin, ben senin dostunum, bilesin.
Sözümü dinle de usulca git burdan.

METON

Neden gideyim? Korkacak nem var?

GÜVENDOST

Sparta gibi burada da
Yabancıların başı dertte,
Kovalıyor, tartaklıyorlar hepsini,
Dayaktan geçilmiyor bütün kentte.

METON

Neden? Devrim mevrım mi var?

GÜVENDOST

Yok canım.

METON

Peki ne var öyleyse?

GÜVENDOST

Biz hep toplanıp bir karar verdik:
Sahtekârları kapı dışarı ediyoruz.

METON

Öyleyse, ben de sıvışayım bari.

GÜVENDOST

Dayaktan kurtulabilir misin, bilmem.
Bak, sopa ha indi ha inecek kafana,
Na, indi bile...

Döver

METON

Eyvah, başıma gelen!

GÜVENDOST

Duymadın mı deminden beri söylediklerimi?
Hadi, hadi, al ölçeklerini de
Başka yerleri ölçmeye git.

Meton kaçır. Bir müfettiş girer

MÜFETTİŞ

Yabancı işlerine bakan görevliler nerde?

GÜVENDOST

Bu Sardanapal da kim?

MÜFETTİŞ

Ben baklayla kurra çektim de geldim buraya.
Müfettiş oldum Havakukukuşyaya.

GÜVENDOST

Müfettiş ha! Kim yolladı seni buraya?

MÜFETTİŞ

Teleas'un buyruğuyla geldim.

GÜVENDOST

Paranı versek de buradan tüysen, nasıl olur?

MÜFETTİŞ

İyi olur, benim de başka işim vardı zaten,
Pharnakes üstüne nutuk çekecektim kurultayda.

GÜVENDOST

Al git öyleyse ücretini!

Döver

MÜFETTİŞ

Bu da ne demek?

GÜVENDOST

Pharnakes üstüne bir nutuk.

MÜFETTİŞ

Bir müfettişi dövmek ha! Tanık olsun herkes!

GÜVENDOST

Daha duruyor musun burda?

Al git takım taklavatını.

Sen gel de kızma bu işe:

Daha şehir kurulmadan müfettiş yolluyorlar.

**Müfettiş kaçır, bir yerde saklanır. Bir
kanuncu gelir.**

KANUNCU

Kanun metni okur

Herhangi bir Havakukukuşya yurttaşı

Bir Atina yurttaşına kötülük edecek olursa...

GÜVENDOST

Bu kanun bezirgânı da kim?

KANUNCU

Ben bir kanun satıcısıyım,

Yepyeni kanunlar çıkarıyorum satışa.

GÜVENDOST

Ne dedin, ne dedin?

KANUNCU

Havakukukuşyalılar Sopakentlilerle aynı ölçüleri,
aynı tartıları, aynı kanunları uygulıyacaklardır...

GÜVENDOST

Sana bir sopa uygulıyayım da gör.

KANUNCU

Deli misin, nesin?

GÜVENDOST

Alır gider misin kanunlarını?

Yoksa kanun namına tepelerim seni.

Döver. Kanuncu kaçır

MÜFETTİŞ (Geri dönerek)

Yandın, Güvendost, suç üstü yakalandın,
Nisan ayında adam dövüldün.

GÜVENDOST

Hoppala! Sen halâ burda mısın?

KANUNCU (Geri dönerek kanun okur):

«Her kim ki yargıçları kovar,
gereğince karşılamaz...»

GÜVENDOST

Vay başıma gelen! Sen de halâ burdasın ha?

Kovalar

MÜFETTİŞ

Hapı yuttun, 10.000 drahmi ceza kestireceğim sana.

GÜVENDOST

Ben de 10.000 parça ederim senin yazacaklarını.

MÜFETTİŞ

Unuttun mu ne gelmişti başına bir akşam
Kanun yazıtına işediğin zaman?

GÜVENDOST

Seni namuzsuz! Yakalayın şu keratayı!

Müfettiş kaçır

GÜVENDOST

Ne kaçıyorsun? Dursana!
Hadi gidelim burdan bir an önce,
Koçumuzu kurban edelim tanrılara.

Hepsi çıkar, koçu ve kurban avadan-
lıklarını götürürler.

KORO

Bundan böyle biz bakacağız her şeye,
Bizden sorulacak her şey,
Kurbanlar bize sunulacak artık,
Adaklar, dualar bize.
Çünkü biziz yukarıdan dünyayı gören,

Biziz koruyan büyüten bütün meyvaları.
 İster toprakta olsun, ister ağaçta
 Öldüren türüü türlü böcekleri,
 O böcekler ki kemirgen dişleriyle
 Saldırırlar yeşeren tohumu, tomurcuğa.
 Biz olmasak yangın yerine döner
 Güzelim kokulu bahçeler.
 Sürüngen, kemirgen canlı kalmaz
 Kanatlarımızın geçtiği yerde.

KORABAŞI

İnsanlar şöyle bildiriler yayımlıyor bu günlerde:
 «Melos'lu Diagoras'ı, tanrılara karşı koyan ozanı
 Kim öldürür getirirse, bir kese altın alacak.
 Her kim ölmüş zorbalardan birini öldürür ise,
 Kendisine bir torba altın verilecek, bilmiş olun!»
 Biz de onlar gibi şunları bildirmek istiyoruz bugün:
 «Kuş avcısı Philokrates'in ölüsünü getirene bir,
 Dirisini getirene dört kese altın verilecek.
 Çünkü bu adam ispinozları bir ipe dizip,
 Yedisini birden bir tek meteliğe satar;
 Ardıç kuşlarını yağlı görünsün diye şişirir;
 Karataavukların tüylerini burunlarına sokar;
 Güvercinleri yakalayıp kafeslere koyar,
 Sonra onları ağılara bağlayıp yem diye kullanır.»
 Şimdi, ey insanlar, dinleyin, bizden size haber:

Evinde kuş besliyen kim varsa, bıraksın kuşları.
Yoksa biz onu yakalar, besler ve yem diye kullanı-
rız.

KORO

Ne mutlu kanatlı soyuna kuşların!
Biz ne kışın donmaktan korkarız,
Ne de yazın yanmaktan,
Soyunup dökünmeyiz sıcak diye,
Gideriz çiçekli çayırlara,
Gireriz sık yapraklı fundalıklara,
Öterken ağustos böceği cinler gibi,
Güneşten, türküden sarhoş,
Ateş, alev yanan günlerde.
Kışın sığınıp mağaralara
Oynaşırım dağ perileriyle.
Baharda meyvalarını yeriz
Gelinler gibi beyaz mersinlerin,
Kharit'lerin bahçelerinde.

KOROBASI

Yargıçlara bir sözümüz var ozan yarışmaları için:
Neler, neler vereceğiz onlara bizi kazandırırlarsa,
Aleksandros'un aldıkları hiç kalacak bunlar yanında
Bir yargıç neyi sever herşeyden çok?
Üstüne puhu kuşu basılı paraları değil mi?

Puhu kuşları evlerinde yuva kuracak yargıçların,
Keselerine yumurtlayıp civcivler çıkaracak.
Yargıç evleri birer tapınağa benzeyecek çünkü,
Kartal kanatlı damlar yapacağız evlerine.
Ey yargıçlar, avlanması zor yerlere düşerseniz,
Şahin pençeleri veririz size adam avlamak için.
Bir yere yemeğe gittiniz mi, kuş kursağı takarız size
Ama bir de kazandırmazsanız bizi yarışmalarda,
Heykeller gibi şemşiyeler takının başlarınıza:
Çünkü beyaz urbalarınızı giyeceğiniz gün,
Bütün kuşlar gelir donatır üstünüzü başınızı.

GÜVENDOST

Kuşlar, kurbanı kesebiliriz artık.
Ama durun, surlardan bir haber gelmedi:
Ne oldu, ne bitti, bir öğrensek...
Hah, biri geliyor soluk soluğa,
Olympos'tan akan çaylar gibi.

Haberci koşarak gelir

HABERCİ

Nerde? Ne ne ne nerde? Nerde?
Başbuğumuz Güvendost nerde?

GÜVENDOST

Burdayım.

HABERCİ

Surların bitti.

GÜVENDOST

Ağızına sağlık.

HABERCİ

Böyle iş, böyle güzel iş görülmemiş!
Öyle kalın duvarlar örüldü ki,
Palavracı Proksenides'le Theogenes
Troyaya giren tahta at kadar büyük
Atlar koşulu arabalarıyla
Gelip geçebilirler üstlerinden
Birbirine sürtünmeden.

GÜVENDOST

Vay babam vay!

HABERCİ

Yüksekliğine gelince ölçtüm,
Herodotos nasıl ehramları ölçtüyse,
Yüz kulaçtan bir az eksik.

GÜVENDOST

Vay anam vay! Boyuna bosuna kurban!
Hangi babayığitler başardı bu işi?

HABERCİ

Kuşlar tabii, başka kim olacak?
Ne Mısırlı tuğlacı vardı,
Ne dülger, ne marangoz, kendileri.
Her işi kendileri yaptı, şaştım kaldım.
Evet, otuz bin kadar turna geldi Libya'dan,
Temel taşlarını kursaklarında getirdiler.
Su tavukları tıklar tıklar yonttu taşları,
On binlerce leylek tuğla taşıdı,
Suyu dere kuşları getirip boşalttı havadan.

GÜVENDOST

Harcı kim getirdi?

HABERCİ

Balıkçılar teknelerle.

GÜVENDOST

Peki, ama harcı nasıl kodular tekneye?

HABERCİ

Yaman bir çare buldular buna:
Kazlar kürek gibi daldırıp ayaklarını,
Pat pat atıverdiler harcı teknelere.

GÜVENDOST

Kazın ayağı neymiş meğer!

HABERCİ

Hele ördekleri görmeyin, ördekleri:
Göğüslerinde taşıdılar tuğlaları.
Ya kırlangıçlar, sıvacı yamakları gibi,
Sırtlarında mala, gagalarında harç,
Vızır vızır işlediler havada.

GÜVENDOST

Paralı işçilere paydos desene!
Sonra? Ağaç işlerini kim yaptı?

HABERCİ

Ağaç kakanlar ne güne duruyor:
Kapıları biçimine sokuverdiler.
Öyle takırdıyordu ki gagaları,
Tersanede sanırdın kendini.
Şimdi artık her yer kapalı, sürgülü,
Dört bir yana nöbetçiler dizili,
Kol gezenler var çingiraklı,
Burçlarda gözcüler, fenerler...
Ama ben gidip bir yıkanayım;
Sen artık ne yapacaksan yap.

Çıkar. Güvendost afallayıp kalmıştır.

KOROBASI

Hey, neye daldın öyle? Şaştın değil mi?
Surların bu kadar çabuk yapıldığına?

GÜVENDOST

Şaştım doğrusu, şaşacak kadar da var;
Bir masala benziyor bütün bunlar...
Ama bak, bir haberci daha geliyor;
Şuna bak, ne de cakalı gelişi var!

İKİNCİ HABERCİ

Ah ah! Ah ah! Ah ah!

GÜVENDOST

Ne var, hayır ola?

HABERCİ

Yüz karası, yüz karası başımıza gelen!
Az önce Zeus gillerden bir tanrı
Uçup geçti kapılarımızın havasından,
Nöbetçi alakargalardan kurtularak.

GÜVENDOST

Rezalet! Bu ne saygısızlık! Hangi tanrı bu?

HABERCİ

Bilmiyoruz, ama kanatlıydı, onu biliyoruz.

GÜVENDOST

Hemen bir arayıcılar kolu çıkarmadınız mı ar-
dından?

HABERCİ

Otuz bin şahin çıkardık, oklu yaylı.
Bütün keskin pençeliler havada tetikte:
Kerkenesler, akdoğanlar, akbabalar,
Baykuşlar, kartallar, martallar, hepsi.
Öyle bir havalandılar ki yel gibi,
Kanat sesleriyle doldu gökler.
Tanrı uzaklarda olmasa gerek:
Buralarda bir yerde olacak.

GÜVENDOST

Haydi öyleyse, gelsin sapanlar, yaylar, oklar.
Koşun, gelin hep buraya, atın, vurun!
Bana da bir sapan getirin.

KORO

Bir savaştır başladı, görülmedik bir savaş
Biz kuşlarla tanrılar arasında.

Haydi, hep birlikte koruyalım havalarımızı,
Bulutların sardığı, Erebos'un sardığı havalarımızı!
Hiçbir tanrı giremesin ülkemize bize sormadan.

KOROBÂŞI

Herkes dört açsın gözünü, kulağını!
Bakın, bakın, bir ses var yukarılarda,
Bir tanrı süzülüyor gibi havalarda...

İris, bir genç kız olarak görünür sa-
nenin üstünde. Başında bir gök kuşa-
ğıyla havada yüzer. Geçip gitmek is-
terken makinelerle aşağıya iner ve
durur.

GÜVEDOST

Hey! Hey! Dur bakalım! Nereye, nereye böyle?
Uslu dur, kımıldayım deme, dur yerinde!
Kimsin, nesin? Nerden gelip nereye gidersin?

İRİS

Olympos tanrıları arasından geliyorum.

GÜVENDOST

Adın ne senin? Yelkenli misin, kuşaklı mısın?

İRİS

Ben İris'im, rüzgâr kanatlı İris.

GÜVENDOST

Salamis'ten misin, Paralıs'ten mi?

İRİS

Ne demek istiyorsun?

GÜVENDOST

Erkek yok mu aranızda bu kızı dizginliyecek?

İRİS

Dizginlemek mi? O da ne demek?

GÜVENDOST

Seni inletecek demek, hem de nasıl!

İRİS

Anlamadım; saçma sapan laflar bunlar!

GÜVENDOST

Sürtük! Nerden nasıl girdin kapılarımızdan?

İRİS

Kapılarınız mı? Kapı da ne demek?

GÜVENDOST

Bak hele, anlamamazlıktan geliyor mahsus!
Alakargalara baş vurdun mu, söylesene?
Leyleklerden giriş belgesi aldın mı?

İRİS

O da ne demek? Nedir bu saçma laflar?

GÜVENDOST

Ne olduğunu anladın ya.

İRİS

Senin aklından bir zorun olmasın?

GÜVENDOST

Hiçbir kuştan hiç bir mühürlü kâğıt almadın mı?

İRİS

Kâğıt, mühür ne oluyor be yahu?

GÜVENDOST

Demek sen başkalarının göklerinde
Gizli gizli uçuyorsun böyle?

İRİS

Göklerde değil de nerde uçacak tanrılar?

GÜVENDOST

Ben orasını bilmem, ama burdan uçamazlar.
Onun için şu anda sen suçlu durumdasın.
Hak ettiğin ceza da yakalanıp öldürülmektir.

İRİS

Eee, yavaş gel! Ben ölümsüzüm.

GÜVENDOST

Biz istersek ölümsüzleri de öldürürüz.
Dünyalar bizim buyruğumuz altındayken,
Siz tanrılar dilediğiniz gibi yaşıyamazsınız artık.
Madem biz sizden daha güçlüyüz,
Bize boyun eğmek zorundasınız.
Şimdi söyle bakalım bana:
Sen böyle yelkeni açmış nerelere gidiyorsun?

İRİS

Babamın buyruğuyla insanlara gidiyordum,
Olympos tanrılarına kurban kesmeleri gerek!
Sunaklarda öküzler, koyunlar kesilmeli,
Sokaklar kızarmış et dumanlarıyla dolmalı.

GÜVENDOST

Kime, kime? Hangi tanrılara?

İRİS

Hangi tanrılara olacak? Gökteki bizlere.

GÜVENDOST

Ya, sizler tanrısınız demek.

İRİS

Biz değiliz de kim?

GÜVENDOST

İnsanların tanrıları kuşlardır artık.
Zeus'un izniyle bundan böyle insanlar
Zeus'a değil, kuşlara kurban kesecekler.

İRİS

Ey çılgınlar çılgını, aklını başına topla,
Tanrıların korkunç öfkesini çekme üstüne.
Zeus Dike'yi bir yolladı mı buraya,
Soyunu sopunu yok eder,
Evini barkını yakar yıldırımlarıyla.

GÜVENDOST

Bırak bu korkutmaları, aşağıdan al biraz!
Senin karşında Lydia'lı, Frikyalı bir köle yok.

Şunu bil ki Zeus kafamı kızdırırsa,
 Ateş alev bir sürü kartal yollarım,
 Yerle bir ederim sarayını köşkünü.
 Pars postları giyen dev kuşlarım var ya benim,
 Yüzlercesini birden salarım göklere.
 Bir teki bile hırpalamıştı onu vaktiyle.
 Ve sen İris, sen de canımı sıkarsan,
 Bacağından tutar, kuşağını yırtarım senin,
 Bu ihtiyarlığımınla üç kez haklarım seni.

İRİS

Vay geberesi bunak! Bu ne saygısız lâflar!

GÜVENDOST

Hadi yallah, yıkıl karşımdan!

İRİS

Gidip babama söylüyeyim de gör gününü!

GÜVENDOST

Hadi, hadi aç yelkenleri,
 Git başka enayileri tavla!

İris havaya uçar

KORO

Zeus soyundan tanrılara

Bizim ülkeden geçmek yasak!
 Bir ölümlü kurban yakarsa onlara,
 Dumanların burdan geçmesi yasak!

GÜVENDOST

Yahu, ben insanlara bir elçi göndermiştim,
 Neden hâlâ gelmedi acaba?

Elçi, elinde bir altın çelenkle çıkagelir.

ELÇİ

Ey Güvendost, yüce Güvendost, mutlu Güvendost!
 Yüce bilge, çağımızın şanı şerefi,
 Büyük zekâ, mutlu deha, en büyük... en yüce...
 Aman durdursana beni!

GÜVENDOST

Hadi dur da, söyle söyleyeceğini

ELÇİ

Bütün halklar sana hayran, bütün insanlar
 Şu altın çelengi yolladılar sana!

GÜVENDOST

Kabul, ama nerden geliyor bu hayranlık?

ELÇİ

Ey sen ki yüce bir kent kurdun havalarda,
Bilemezsin nasıl yüceltiyor seni insanlar,
Herkes nasıl hayran bu kurduğun devlete.
Sen Havakukukuşyayı kurmazdan önce,
Sparta diyor başka şey demiyordu millet,
Bir Sparta modası sarmıştı dünyayı,
Saçlar kesilmez, karınlar doymaz olmuştu,
Sokrates gibi yıkanmadan yaşıyordu herkes,
Eli sopalı olmıyanı dinlemiyordu kimse.
Bugünse geçti modası bunların,
Kuş diyor başka bir şey demiyor millet,
Kuşlar gibi yaşamaya özeniyor herkes:
Erkenden kalkıp yem peşine düşüyorlar,
Mahkeme kapılarını gagalıyorlar sabah sabah,
Yargılarla doyuruyorlar karınlarını.
Bir kuş modasıdır aldı yürüdü,
Herkes bir kuş adı seçiyor kendine:
Topal meyhaneci keklik oluyor,
Menippos kırlangıç diyor kendine,
Opuntios karga, Philokles tarla kuşu,
Theogenes kaz, Lykurgos leylek,
Khairephon yarasa, Syrakosios saksagan.
Midias'a gelince, onun adı bildircin
Kafasına değnek yiyor diye.
Kuş modası öyle sarmış ki ortalığı,
Bütün türküler kuşlarla dolu,

Bülbülden, kumrudan, güvercinden geçilmiyor iç-
lerinde.

Sözler ya kanatlı olacak, ya tüylü.

İşte durum bu bizim oralarda.

Sunu da söylüyeyim ki çok gelecek var buraya,

Kanat ve pençe isteyen on binlerce insan.

Onun için buraya gelecek göçmenlere

Bir hayli kanat ve pençe hazırlaman gerek.

GÜVENDOST

Hadi getirin ne kadar kanat pençe varsa,

Biz de sıvayalım kolları,

Dolduralım sepetleri, zembilleri.

Manes, sen şöyle kapıda dur,

Ben karşılarım gelecekleri.

KORO

Bizim kentimiz yakında

En kalabalık kenti olacak dünyanın.

Uğurlu kıdemli olsun kentimiz,

Sevenleri, gelenleri çok olsun!

GÜVENDOST (Köleye)

Haydi getir sepetleri!

KORO

Bu kent neler vermiyecek, neler

İçinde yaşıyacaklara,
Bütün güzellikler burda olacak,
Akıl burda, Sevgi burda,
Güler yüzlü Barış burda.

GÜVENDOST

Nerde bu sepetler? Çabuk olsanıza!

KORO

Gelsin kanat dolu sepetler!
Bas kırbacı uşağına,
Eşek bile bundan yavaş olamaz.

GÜVENDOST

Doğru, bu bizim Manes uyuşuğun biri.

Dövmek ister. Manes kaçır

KORO

Şimdi diz bakalım kanatları sırasıyla :
Önce güzel öten kuş kanatları,
Sonra yırtıcı kuş kanatları,
Sonra da deniz kuşu kanatları.
Adamına göre verilsin kanat isteyenlere.

Manes bir sepet kanatla girer

GÜVENDOST

Ulan çabuk ol, yerleřtir şunları!
Nedir bu uyuřukluk, bu tembellik?

**Döver. Manes kaçır. Baba kaatili bir
delikanlı girer**

DELİKANLI

Ah neden, neden bir kartal değilim
Geniş kanatlı,
Kısır denizlerin göklerinde uçan bir kartal?

GÜVENDOST

Bizim elçi doğru haber getirmiş besbelli:
Baksana kanattan, kartaldan dem vuran biri geldi.

DELİKANLI

Aman, ne güzel, uçmak ne güzel şey!
Bitiyorum kuşların sürdükleri hayata.
Uçmak uçmak istiyorum kuşlar gibi,
Sizin yasaların altında yaşamak istiyorum.

GÜVENDOST

Hangi yasalarımız? Bizde yasa tümen tümen.

DELİKANLI

Bütün yasalarınız güzel, ama bir tanesi tam bana
göre:

Sizde babasını gagalamak, boğazlamak yasak değilmiş.

GÜVENDOST

Doğrudur, bizde erkek sayılır
Daha civcivken babasını gagalıyan.

DELİKANLI

Tamam, ben de onun için geldim buraya:
Bababasını boğazlayıp malına konmak isteyenlerdenim.

GÜVENDOST

Ya öyle mi? Ama bizim leyleklerin bir yasası vardır çok eski:
Yavru leylek babasından uçmayı öğrendi mi,
Beslemek zorundadır babasını.

DELİKANLI

Hoppalaa! Ben buraya bunun için mi geldim?
Babamı beslemek zorunda mı kalacağım üstelik?

GÜVENDOST

Yok be kardeş, korkma, merak etme.
Madem buraya kadar geldin,

Öksüz kuş sayarız seni,
 Kanatlar, uçururuz seni bedâva.
 Ama bak yavrum, sana bir öğüt vereyim,
 Çocukken bana da verirlerdi bu öğüdü:
 Babanı dövmiyeceksin, anladın mı?
 Al şu kanatları (bir kalkan verir), al şu mahmuz-
 ları (bir kılıç verir),
 Şu ibiği de kafana geçirip (bir tolga koyar) asker
 ol!

Git savaşa, para kazan, karnını doyur.
 Babanı da bırak, güzel güzel yaşasın.
 Canın döğüşmek istiyor madem,
 Doğru Trakya'ya git, döğüş döğüşebildiğin kadar.

DELİKANLI

Dionysos senden razı olsun,
 İyi bir öğüt verdin bana. Hemen gidiyorum.

GÜVENDOST

Ha şöyle, aferin sana!

**Delikanlı gider. Dithyrambos şairi
 Kinesias girer**

KİNESİAS

Açmış kanatlarımı Olympos'a gidiyorum,
 Şiirin rüzgârıyla bir o yana uçuyorum, bir bu yana!

GÜVENDOST

Hoppala, buna kanat yetiştirmek de mesele.

KİNESİAS

Bilinmez yolları çıkıyorum korkusuzca!

GÜVENDOST

Yaşa be Kinesias, hoş geldin!
Bu ne yürüyüş böyle sallana serpile?

KİNESİAS

Bir kuş olsam,
Bülbüller gibi ötsem!

GÜVENDOST

Bırak ötmeyi de ne istiyorsun söyle?

KİNESİAS

Kanat istiyorum, havalarda uçmak istiyorum,
Yepyeni, bembeyaz bulutlar istiyorum şiirlerimde.

GÜVENDOST

Senin şiirlerine bulut mu lâzım?

KİNESİAS

Elbette, bizim sanatımız göklerde, bulutlardadır.

Şiirleri şiir yapan nedir?

Havah, sisli, bulutlu, fırtınalı, rüzgârlı şeyler.

Bak bir şiir okuyayım sana da dinle.

GÜVENDOST

Aman, vaz geç, istemem!

KİNESİAS

Yoo, söyliyeyim de dinle, rüzgârları anlatayım sana:

Biçim biçim kanatlar,

Kanat kanat biçimler,

Havalarda uçuşan

Uzun boyunlu kuşlar.

GÜVENDOST

Hoppalaa!

KİNESİAS

Sıçrayıp havalara

Uçup gitsem rüzgârdan rüzgâra!

GÜVENDOST

Şimdi senin rüzgârına da...

Kanatlarla ağzını tıkar

KİNESİAS (Kurtularak)

Kâh giderim lodosa...

GÜVENDOST (Ağzını tıkar)

Senin lodosuna da...

KİNESİAS

Kâh giderim poyraza...

GÜVENDOST (Aynı oyun)

Senin poyrazına da...

KİNESİAS

Süzülüp dipsiz göklerde...

GÜVENDOST (Aynı oyun)

Senin göklerine de...

KİNESİAS

Aman bu ne güzel oyun böyle,
Kanat takıyorsun nefesime!

GÜVENDOST

Kanatlarla peşine düşerek

Memnunsun değil mi, kerata,
Kanatla tokat yemekten?

KİNESİAS

Böyle mi karşılıyorsun beni,
Benim gibi ünlü bir destan şairini!

GÜVENDOST

Peki, kal bari bizimle de
Kargalarla türkü söyle.

KİNESİAS

İstedğin kadar alay et benimle,
Kanatlanmadıkça bir yere gitmem burdan.

Çıkar. Bir curnalcı girer

CURNALCI

Güvendost'un çlindeki kırlangıç ka-
natlarını göstererek

Bu fakir kuşlar da kim, alaca kanatlı,
Serseri kırlangıç mı ne?

GÜVENDOST (Kinesias'ın ardından)

Aman çek git, baş belâsı herif!

Curnalcı'yı görür

Al sana bir dırdırcı daha!

CURNALCI

Kuşlar, kuşlar, alaca kanatlı!

GÜVENDOST

Bu da kırlangıç olmak istiyor galiba.

CURNALCI

Kanat dağıtan kim burda?

GÜVENDOST

Benim, ne istiyorsun?

CURNALCI

Kanat istiyorum, kanat uçmak için.

GÜVENDOST

Koşulara mı gitmek istiyorsun?

CURNALCI

Yok canım, ben curnalcıyım.

GÜVENDOST

Güzel meslek doğrusu.

CURNALCI

Çamur atar, para kazanırım.
Kanatlarım olmalı ki,
Vızır vızır gideyim o yana bu yana.

GÜVENDOST

Kanatlarla daha mı kolay çamur atarsın?

CURNALCI

Yok a canım, ben hep adalara gider gelirim;
Kanatlarım olursa,
Korsanlara kaptırmam
Topladığım paraları.

GÜVENDOST

Pis iş bu senin yaptığın!
Yakışır mı, senin gibi genç bir adama
Zavallı yabancıları curnal etmek?

CURNALCI

Ne iş yapabilirim başka?
Gidip toprak kazamam ya.

GÜVENDOST

Onu bunu mahkemelere düşürerek para kazanmak
Güzel bir şey mi sanki?

CURNALCI

Hadi hadi, bana öğüt değil, kanat lâzım.

GÜVENDOST

Verdim ya işte, bunca lâf ettim sana.

CURNALCI

O da ne demek, lâfla kanat takılır mı adama?

GÜVENDOST

Herkes lâfla havalanmıyor mu Atinada?

CURNALCI

Herkes mi?

GÜVENDOST

Berber dükkânlarında duymuyor musun
Babalar nasıl söz ediyor oğullarından:
«Falan öğretmen benim oğluma kanat verdi,
Uça uça gidiyor okula, koşulara!»
Bir başkasının oğlu tiyatrodan kanatlanır:
«Oğlum öyle bir tiyatro adamı oldu ki,
Her oyunda uçup göklere yükseliyor.»

CURNALCI

Bunun için mi sözleri kanatla bir tutuyorsun?

GÜVENDOST

Evet tabii, söz insan düşüncesinin kanadıdır.
 İnsanı sözdür yücelere çıkaran.
 Ben de sana akıllıca söz etmekle
 Kanat takmış oluyorum kafana,
 Daha temiz bir iş bulman için kendine.

CURNALCI

Benim başka meslek aradığım yok.

GÜVENDOST

Neden istemiyorsun?

**Prometheus başında bir takke, elinde
 bir şemsiyeyle girer**

PROMETHEUS

Aman yandık! Yandık Zeus görürse bizi!
 Güvendost, nerede bu Güvendost?

GÜVENDOST

Hey! Bu da nesi? Bu acayip kılık ta ne?

PROMETHEUS

Aman, tanrı manrı olmasın sakın arkamda?

GÜVENDOST

Yok, tanrı manrı yok. Ama sen kimsin?

PROMETHEUS

Günün hangi saatindeyiz?

GÜVENDOST

Hangi saatinde mi? Öğleden bir az sonra.
Ama sen kimsin?

PROMETHEUS

Günün hangi sularındayız?

GÜVENDOST

Hangi sularında mı? İkinci sularında.
Ama sen kim olduğunu söyle.

PROMETHEUS

Öküzler daha tarlada mı, döndüler mi?

GÜVENDOST

Eee! Sıktın artık be!

PROMETHEUS

Zeus ne yapıyor? Bulutları dağıtıyor mu, topluyor
mu?

GÜVENDOST

Hay Zeus belânı versin senin!

PROMETHEUS

Dur, göstereyim bari kendimi.

GÜVENDOST (Tanıyarak)

Vay! Sevgili Prometheus!

PROMETHEUS

Sus! Aman, bağırma!

GÜVENDOST

Niçin? Ne var?

PROMETHEUS

Sus, adımı söyleme sakın!

Zeus beni burada görürse yandım.

Yukarıda olup bitenleri sana anlatmamı istersen,

Şu güneşliği al, başımın üstünde tut,

Tut ki tanrılardan gören olmasın yukarıdan.

GÜVENDOST

Bak hele bak! Ne yaman bir buluş!

Tam Prometheus'a uygun doğrusu.

Haydi gir altına da rahatça konuş.

PROMETHEUS

Dinle, dinle.

GÜVENDOST

Dinliyorum, söyle.

PROMETHEUS

Zeus'a olanlar oldu.

GÜVENDOST

Rahatı mı kaçtı? Ne zamandan beri?

PROMETHEUS

Siz havalara el koyalı beri,
Tanrılara kurban kesen kalmadı.
O gün bugündür yukarılara
Bir çekimlik kızartma dumanı geldiği yok.
Oruç tutar olduk kurbansızlıktan.
Barbar tanrılar başladılar homurdanmaya,
Açlıktan İlyria'lılar gibi zırlamaya,
Dağlardan inip Zeus'la savaşıacaklar,
Bir yolunu bulup bağırsak piyasasını açmazsa.

GÜVENDOST

Demek başka tanrılar var sizden yukarıda?
Üstelik de barbar tanrılar.

PROMETHEUS

Tabii, Eksekestides'in tanrısı onlardan işte.

GÜVENDOST

Peki, kimlerdir bu barbar tanrılar?

PROMETHEUS

Kimler olacak, Trakyalı Triballos'lar.

GÜVENDOST

Desene onu niçin Trakya işkembecileri ünlüdür?

PROMETHEUS

Elbette ya! Ama bak, haberin olsun:

Yukarıdan elçiler gelecek buraya,

Zeus'tan ve Triballos'lardan,

Bir anlaşmaya varmak istiycekler seninle.

Sakin anlaşayım deme Zeus geri vermedikçe

Kuşlardan aldığı yüce tanrılık sopasını,

Ve senin Egemen Sultanla evlenmene razı olma-
dıkça.

GÜVENDOST

Egemen Sultan da kim?

PROMETHEUS

Güzeller güzeli bir kız, odur yöneten

Zeus'un yıldırımlarını, türlü işlerini.

Üstün akıllar, iyi yasalar, ölçüler ondan gelir,

Yargı, vergi işlerine de o bakar.

GÜVENDOST

Zeus'un kâhyası gibi bir şey.

PROMETHEUS

Evet, öyle. Onu aldın mı, herşeyi aldın demektir.
Sana bu sırrı açıklamak için geldim.
Bilirsin, ben hep insanlardan yanayım.

GÜVENDOST

Bilmez olur muyum? Sen olmasan,
İnsanlar kızartma nedir bilmiyeceklerdi.

PROMETHEUS

Tanrılarla hiç aram olmadığını da bilirsin.

GÜVENDOST

Bilirim. Tanrılar hep dış biler sana.

PROMETHEUS

Tam Atinalı Timon gibiyim yukarıda.
Ama artık dönmem gerek yerime.
Ver şu güneşliği de Zeus görmesin beni.
Bununla da kibar Atina yosmalarına dönüyorum.

GÜVENDOST

Şu iskemleyi de al da tam benze bari.

Prometheus gider

KORO

Öbür dünyada, Afrika kıyılarında
 Bir göl vardır, Kocaayaklıların yakınlarında,
 İşte orada ruhları çağırır Sokrates,
 Ömründe hiç yıkanmamış olan Sokrates.
 Peisandros da bir ruh çağırır orada,
 Sağlığında kendisini bırakıp gitmiş bir ruhu.
 Bir hecin devesi getirmiş kurban diye,
 Kesmiş boğazını, Odysseus gibi, bırakmış,
 Bir de bakmış Khairephon bir yarasa kılığında
 Çıkageliyor aşağıdan devenin kanını emmeğe.

**Poseidon, Herakles ve bir barbar
 tanrı girerler**

POSEİDON

İşte burası aradığımız Havakukukuşya.

Barbar tanrıya

Hey! O ne biçim duruş öyle?
 Sağ yanına atsana şu üstündekini!
 Yalnız kumandan Lespodias kapar sol yanını,
 Bacağındaki yarayı göstermemek için.
 Ey demokrasi! Nerelere götüreceksin bizi?
 Tanrıların oy birliğiyle seçtiği elçiye bakın!
 Toparla kendini biraz be! Baş belâsı!
 Tanrıların bundan kabrasını görmedim.
 Herakles, söyle bakalım, ne yapacağız şimdi?

HERAKLES

Ben söyledim ne yapacağımı: Boğacağım sadece
Kim ise o tanrılara set çeken adam.

POSEİDON

Evet, ama iki gözüüm, bu değil ki işimiz:
Uzlaşmak için elçi diye yolladılar bizi.

HERAKLES

Ben onu bunu bilmem: Boğacağım!

GÜVENDOST

Evden çıkar. Arkasından köleler bir
sürü mutfak takımları, bir de masa
getirirler; masanın üstünde pişirilme-
ğe hazır kuşlar vardır.

Peynir rendesini getirin bana, sarmısak da getirin.
Peyniri verin bana, ateşi besleyin.

POSEİDON

İnsanoğlu, biz üç tanrı günaydın deriz sana.

GÜVENDOST

İşim var, sarmısak rendeliyorum.

HERAKLES

Aman bu etler ne eti böyle?

GÜVENDOST

Asi kuşların etleri bunlar: kesildi başları,
Kuşların Demokrasine baş kaldırdıkları için.

HERAKLES

Demek önce sarmısak dökeceksin üstlerine?

GÜVENDOST

Oooo! Günaydın Herakles! Hangi rüzgâr attı böyle?

HERAKLES

Tanrılar elçi olarak yolladı bizi,
Savaşa bir son vermek için...

GÜVENDOST (Sözünü keserek)

Zeytinyağı yok bu şişede be!

HERAKLES

Yağlı olmalı etler tabii, bol yağlı.

POSEİDON

... Tanrıların bir kazancı olamaz bu savaştan,

Tanrılarla dost olmak sizin için de kârlı:
 Bol bol yağmur yağar bataklıklarınıza,
 Martılar gibi mutlu yaşarsınız hep.
 Bütün bunlar için tam yetkiyle geldik.

GÜVENDOST

Bakın bu savaşı açan biz değiliz;
 Ama barışmak isterseniz, barışırsız yine de:
 Haklarımızı çiğnetmemek şartıyla tabii.
 Bizim ilk haklı isteğimiz şu olacak:
 Zeus kuşlardan aldığı kiralık asâsını geri versin.
 Bunda anlaşırsak, elçileri yemeye çağırabilirim.

HERAKLES

Bence tamam, ben anlaştım, oldu bitti.

POSEİDON

Ne demek? Nasıl anlaşırsın? Vay sersem!
 Ulan, babanın elinden kiralığı alıyor be!

GÜVENDOST

Aman sen de! O kadar büyütme bu işi,
 Biz kuşlar göklerinin başına geçersenek,
 Siz tanrıların gücü azalır mı sanki?
 Bugün bulutların altında insanlar

Gizli gizli küfür ediyorlar sizlere,
Oysa kuşların devletiyle birlik oldunuz mu,
İnsanlar Zeus'a leş kargası desinler bakalım,
Bizim karga süzülür bunu diyenin üstüne,
Bir gaga vuruşta çıkarıverir gözünü.

POSEİDON

Poseidon canımı alsın, iyi lâflar bunlar!

HERAKLES

Bana da sorarsan haklı bu adam.

GÜVENDOST (Barbar tanrıya)

Sen ne dersin?

BARBAR TANRI

Da Atheuhaka...

HERAKLES

Bak, o da doğrudur diyor kendi diliyle.

GÜVENDOST

Bir başka yardımımız da olabilir size:
Adamın biri tanrılara bir kurban adar da,

Sonra, tanrılar beklemesini bilir deyip,
Kurban kesmeyi hep gelecek yıla bırakırsa,
Kuşlar bu cimri herifi imana getirebilirler.

POSEİDON

Nasıl yaparlar bu işi?

GÜVENDOST

Herif paracıklarını sayarken,
Ya da hamamda yan gelip yatarken,
Bizim atmaca sessizce iniverir kesesine,
İki koyunluk parayı alıp götürür tanrıya.

HERAKLES

Bence verelim kiralık asâsını gitsin!

POSEİDON

Barbar tanrıya da sor bakalım.

HERAKLES

Barbar tanrıyı sopasıyla korkutarak

Hey, herifçioğlu! He de bakalım sen de.

BARBAR TANRI

Sen var sopa, sen yok bana bana!

HERAKLES

Tamam, o da sen haklısın diyor bana.

POSEİDON

Eh, ikiniz peki diyorsunuz madem, ben de peki.

Güvendost'a

Haydi, bu iş oldu, asâyı verdik.

GÜVENDOST (Elini alnına vurur)

Aman, Zeus canımı alsın benim!

Az kalsın unuttuyordum asıl diyeceğimi:

Hera Zeus'ta kalsın, bir diyeğimiz yok,

Ama Egemen Sultanın benimle evlenmesi gerek.

POSEİDON

Anlaşıldı, sen barış istemiyorsun. Biz dönelim.

GÜVENDOST

Güle, güle!... Hey, bana bak, aşçı başı,

Salçaya bir azıcık şeker katmalı.

HERAKLES

Hey Poseidon, nereye be mübarek?

Bir kadın yüzünden mi savaşıcağız?

POSEİDON

Zavallı Herakles, kafesliyorlar seni!
 Kendi bindiğin dalı kestiriyorlar sana.
 Çünkü Zeus varını yoğunu verip ölüirse,
 Olanlar sana olur, yoksul kalırsın:
 Zeus'un tek mirasçısı sensin.

GÜVENDOST

Vah zavallı! Asıl Poseidon yutturuyor sana!
 Söyle yanıma gel de bir şey söyleyeyim sana:
 Amcan maval okuyor sana, zavallı Herakles.
 Kanunlara göre babanın mallarından
 Bir tek atom bile kalmıyacak sana,
 Çünkü sen piçsin, öz evlât değilsin.

HERAKLES

Ben piç ha? Neler söylüyorsun?

GÜVENDOST

Elbette, Zeus canımı alsın yalan diyorsam:
 Sen yabancı bir kadından doğdun.
 Athena'nın öz kardeşleri olsa,
 Mirasçı olabilir miydi kız evlâtken?

HERAKLES

Evet ama, ben piç de olsam, babam
 Mahnı mülkünü bana bırakabilir, isterse.

GÜVENDOST

Bırakamaz, kanunlar elverişli değil buna.
 İlkın bu seni kışkırtan Poseidon
 Çıkar karşına Zeus'un öz kardeşiyim diye.
 Dur, Solon'un kanunun ezberden okuyayım:
 «Ölenin meşru çocukları varsa,
 Piçin hiçbir akrabalık hakkı olamaz,
 Meşru çocukları yoksa, malı mülkü
 Kendinin ve karısının yakınlarına kalır.

HERAKLES

Demek bana babaımdan hiçbir şey kalmıyacak ha?

GÜVENDOST

Kalmıyacak tabii.
 Sana hiç nüfus kâğıdı çıkarttı mı baban?

HERAKLES

Çıkartmadı sahi, ben de hep şaşıyordum buna.

GÜVENDOST

Ne öyle alık alık bakıyorsun göklere?
 Olan olmuş, ne kadar kızsan boşuna.
 Gel, bizimle kal, kiral yapalım seni,
 Kuş sütü, kuru üzümle besliyeim.

HERAKLES

İstediğin kızı ben veriyorum sana.
Bu isteğinde haklı görüyorum seni.

GÜVENDOST

Ya sen Poseidon, sen ne diyorsun?

POSEİDON

Ben bu işe oyumu vermem.

GÜVENDOST

Her şey barbar tanrıya bağlı.
Söyle bakalım, Triballos, ne diyorsun?

BARBAR TANRI

Ben der güzel kız yürüdü kırlangıç gibi

HERAKLES

Tamam, verilsin diyor.

POSEİDON

Hayır, hayır, hiç de öyle demiyor,
Kırlangıçlar gibi yürürse verilsin diyor,
Oysa kırlangıçlar yürümez.

GÜVENDOST

Kırlangıç dedi ya, sen ona bak,
Kuş oldu demek.

POSEİDON

İkiniz anlaştınız madem,
Bana susmak düşer.

HERAKLES

Her istediğini vereceğiz sana.
Gel göğe gidelim,
Kızı da asâyı da al gel.

GÜVENDOST (Kesilmiş kuşları gösterir)

Bakın, düğün için bir hayli yiyecek de var.

HERAKLES

İsterseniz ben burda kalayım, siz gidin.
Ben etleri pişiririm siz gelinceye kadar.

POSEİDON

Etleri pişirirsin ha, seni obur seni!
Hadi kalk gel bizimle.

HERAKLES

Peki gidelim, ama kalsam ne hoş olurdu!

GÜVENDOST

Hey kuşlar, bir gelin rubası getirin bana.

Ruba gelir. Hepsi çıkar.

KORO

Biz kuşlar neler gördük, neler!

Atınada bir yer var, acayip bir meydan,

İnsanlar dilleriyle geçinir bu meydanda,

Dil alırlar dil satarlar,

Ona buna söz atarlar, çamur atarlar.

Ne Philippos'lar, ne Gorgias'lar, ne sözünü bilmez-
ler!

Kendi dillerini tutmasını bilmez,

Başkalarının dillerini keser yerler.

BİR HABERCİ

Mutlu kuşlar, ne mutlu, ne mutlu size!

Dünyalar hayran sizin üstün gücünüze.

Şanlı kıralınız geliyor kutlu sarayına,

Geliyor, geliyor, ışıklar saçarak geliyor!

Yıldızlar sönük kalır onun yanında,

Güneş bile boy ölçüşemez onunla.

Bir peri kızını takmış koluna,

Zeus'un asâsını almış eline.

Çevresini bahar kokuları sarmış,

Püfür püfür esen yeller

Buhur dumanları savuruyor havalarda.
İşte, işte geliyor, ey Musa'lar,
Kutsal türkülerle karşılayın onu!

Güvendost başında bir taç, kolunda
Basileia ilerler

KORO

Açılın, yol verin, uçuşun
Bu mutlular mutlusu insanın çevresinde.
Ne güzel, ne güzel bir sahne bu!
Büyük kiral, bu düğün en büyük düğün.
Gelin, güveyi türkülerini söylüyelim.

KOROBASI

Kuşlara gün doğdu bugün!
Kutluyalım bu şanlı düğünü,
Gelin güveyi türkülerini söylüyelim!

KORO

Moiralar da böyle kutlamıştı bir gün
Zeus'la Hera'nın düğünlerini
Hey mutlu gelin!
Hey mutlu güveyi!
Eros, altın kanatlı Eros

Böyle seslenirdi
 Sürerken tanrısal düğün arabasını
 Hey mutlu gelin!
 Hey mutlu güveyi!

GÜVENDOST

Güzel sözler, güzel sesler bunlar!
 Duydukça içim açılıyor.
 Ama yeri göğü sarsan
 Gümbürtülerim de var benim,
 Şimşeklerim, yıldızlarım da var,
 Onları da övün.

KORO

Ey altın ışıklar
 Pırıl pırıl yanan gökler,
 Tanrılar tanrısının
 Kızıl okları!
 Ey yağmur yüklü
 Derin gümbürtüler,
 Yeri göğü sarsan şimşekler!
 Senin artık, ey mutlu güveyi, bütün bunlar senin!
 Ulu Zeus'un nesi var nesi yok senin
 Kırallar kiralı, tanrılar tanrısı,
 Ey mutlu gelin!
 Ey mutlu güveyi!

GÜVENDOST

Uçuşun kuşlar uçuşun!
Yürüyün gelinle güveyinin ardından.
Gelin göklerdeki gelin odasına!
Ey benim ıslıl ıslıl gelinim
Ver elini bana,
Sarıl kanatlarıma,
Yüksel benimle,
Uç göklere benimle!

Uçar gibi dans ederek çıkarlar

KORO

Alalai İo Paian Alalai
Yaşa, bin yaşa!
Ne mutlu kırallar kiralına,
Ne mutlu tanrılar tanrısına!

SON

RK KDV DAHİL
600 Lira

Kapak : NAMIK BAYIK

REMZİ KİTABEVİ

Kapak : NAMIK BAYIK

KUŞLAR

ARISTOPHANES

A. Erhat – S. Eyuboğlu

REMZİ KİTAPevi

ARISTOPHANES

KUŞLAR

Çeviren :

A. ERHAT – S. EYUBOĞLU